

Verksamhetsrapport helår 2019

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1	Målanalys.....	4
1.1	Invånare och kunder.....	4
1.2	Medarbetare.....	24
1.3	Hållbar tillväxt.....	29
1.4	Ekonomi.....	36
2	Uppföljning av politiska uppdrag.....	37
2.1	Utbildningsnämnden har ett uppdrag att alla elever ska utmanas och klara sin utbildning. För att klara detta mål ska elever och skolor med lägre resultat prioriteras. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att vidareutveckla resursfördelningssystemet och överväga att förstärka den socioekonomiska viktningen så att det ger barn och elever mer likvärdiga förutsättningar att lyckas och så att det gynnar förskolor och skolor med större utmaningar.....	37
2.2	Utbildningsnämnden ges i uppdrag att säkerställa att alla tillgängliga statsbidrag kan sökas för att stärka kvaliteten.....	38
2.3	Utbildningsnämnden ska vid all omplanering och nybyggnation av skolor beakta inkludering och möten mellan elever från olika stadsdelar och socioekonomiska områden för att minska segregationen, öka likvärdigheten och stärka kamrateffekter och måluppfyllelse.....	38
2.4	Utbildningsnämnden ges i uppdrag att anställa fler vuxenresurser för att avlasta förskollärare och lärare i uppgifter som inte kräver lärarlegitimation.....	39
2.5	Utbildningsnämnden ges i uppdrag att förstärka elevhälsan och tillsammans med socialnämnden och Region Gävleborg säkerställa samordnade insatser för att förebygga barn och ungas psykiska ohälsa.....	40
2.6	Utbildningsnämnden ges i uppdrag att möjliggöra att all förskolepersonal har tillgång till arbetskläder.....	40
2.7	Utbildningsnämnden uppdras att utreda vilka befintliga förskolelokaler som, utöver nuvarande plan, kan tas i anspråk för att möta uppdraget att minska antalet barn per förskola.....	40
2.8	Utbildningsnämnden uppdras att tillsammans med Kultur-och fritidsnämnden se över bemanning och gemensam finansiering för de bibliotek som också verkar som skolbibliotek.....	41
2.9	Utbildningsnämnden ges i uppdrag att verka för att höja statusen på våra yrkesförberedande program genom ett ökat samarbete med näringslivet.....	41

2.10	Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten och kostnaden för att skolor ska kunna erbjuda frukost.....	43
2.11	Utbildningsnämnden ges i uppdrag att stärka arbetet med lärande för hållbar utveckling för att nå både fler pedagoger och elever...	43
3	Uppföljning privata utförare.....	43
4	Utvecklingsområde.....	44
5	För verksamheten viktiga nyckeltal.....	44
6	Resultat och investeringar.....	45
7	Förväntad utveckling.....	48
8	Sammanfattning av de viktigaste händelserna.....	48

1 Målanalys

1.1 Invånare och kunder

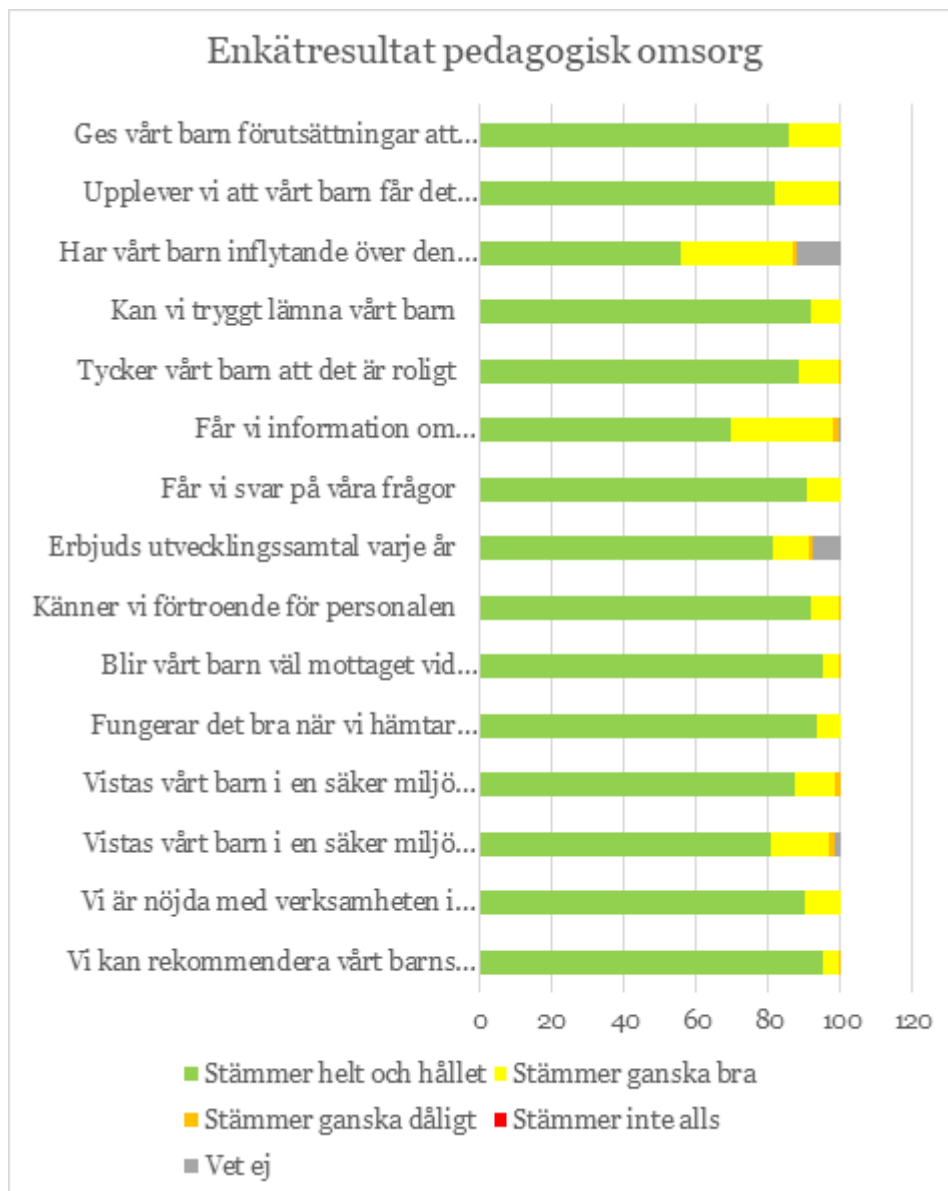
Invånare har förtroende för våra verksamheter

Nämndens/bolagets verksamheter

Pedagogisk omsorg:

Föräldraenkäten som genomfördes under februari 2019 visar att föräldrar med barn i pedagogisk omsorg är mycket nöjda med verksamheten. Resultatet på frågorna är högre eller ligger på samma nivå jämfört med enkäten som genomfördes 2017. Resultatet för den kommunala pedagogiska omsorgen är sammantaget högre än för de fristående. Resultatet ska dock tolkas med försiktighet eftersom svarsfrekvensen för den fristående verksamheten är mycket låg.

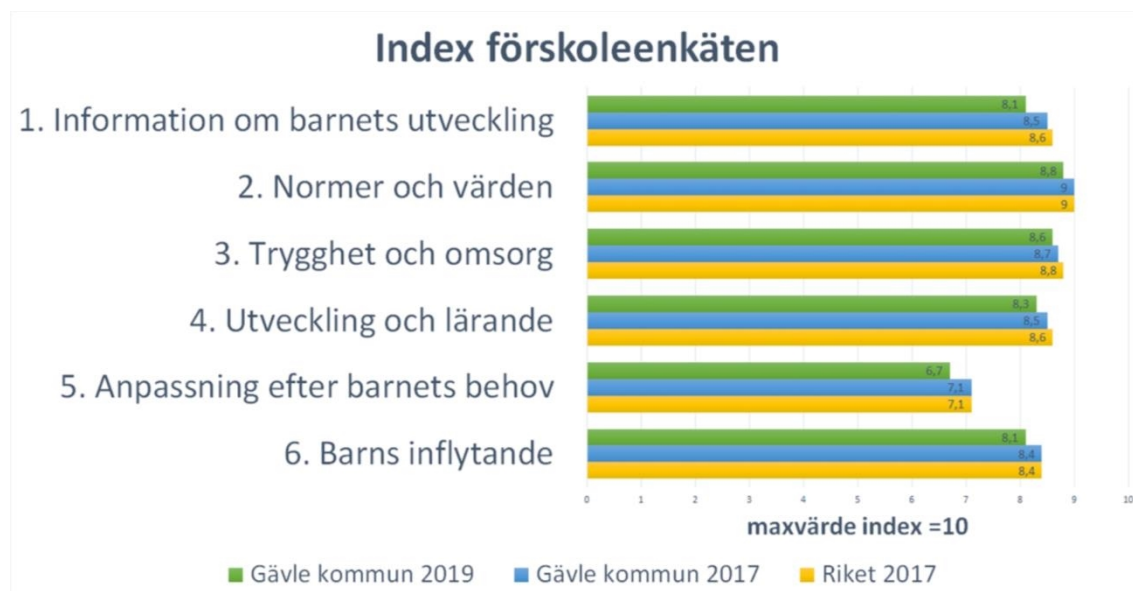

Förskola:

Under februari 2019 har föräldrar med barn i förskola i Gävle kommun haft möjlighet att svara på en enkät kring hur de upplever verksamheterna och arbetet som bedrivs i dessa. Frågorna i enkäten till förskolan är hämtade från Skolinspektionens enkät som genomfördes i hela riket under perioden 2015-2017. Enkäten behandlar frågeområdena; Information om barnets utveckling, normer och värden, trygghets och omsorg, utveckling och lärande, anpassningar efter barnets behov samt barns inflytande. Föräldrarna har haft möjlighet att svara på förskoleenkäten på tio olika språk inklusive svenska. I kommunal förskola är svarsfrekvensen 63,3 procent och i fristående förskolan är svarsfrekvensen 53,8 procent. Svarsfrekvensen för förskolans enkät får betraktas som tillfredsställande. Flera större kommuner har beskrivit svårigheter med att få tillräckligt bra svarsfrekvens i enkäter som genomförs med vårdnadshavare.

Resultat för år 2017 och 2019 visas i diagrammet nedan som indexvärden. Ett index är ett sammantaget mått på något man vill mäta, exempelvis ett bedömningsområde.

Förskoleenkätens indexvärden konstrueras genom att lägga samman tre påståenden. Indexvärdet är medelvärdet för de tre hopslagna påståendena.

Diagrammet ovan visar att föräldrarna upplever att förskolans arbete med normer och värden fungerar bra. Föräldrar upplever i lägre utsträckning att verksamheten anpassas efter barnets behov. Resultatet är lägre för samtliga indexområden jämfört med Gävles resultat för 2017 samt resultatet för riket 2017. Indexvärdet för anpassning efter barnets behov påverkar negativt utifrån resultatet på frågorna om personalbemanningen på förskolan. På frågan "Jag upplever att det är tillräckligt mycket personal på förskolan" som också ingår i indexvärdet är resultatet i paritet med resultatet för riket.

Föräldrar i fristående förskolor upplever högre nöjdhet med verksamheten på samtliga frågor jämfört med kommunala förskolor. Det är dock viktigt att påpeka att svarsfrekvensen är lägre för fristående förskolor än för kommunala förskolor. Flera av de fristående förskolorna har få eller inget svar på enkäten.

Grundskole- och gymnasieutbildning

Enkäterna till vårdnadshavare och elever genomförs under hösten 2019, resultatet redovisas i samband med årsredovisningen.

Generellt

Skolinspektionen har under våren 2019 genomfört regelbunden tillsyn och kvalitetsgranskning i Gävle kommuns skolverksamheter. Den regelbundna tillsynen på huvudmannanivå för Utbildningsnämnden är mycket positiv, då alla verksamheter bedöms uppfylla författningarnas

krav inom de områden som granskats. Vid skolinspektionens återföring till nämndens presidium och verksamheterna lyfte inspektörerna bland annat fram att huvudmannen Gävle kommun kännetecknas av att vara aktiv och drivande, verkar för likvärdighet samt har mod att förändra.

Enligt skollagen ska varje skolhuvudman ha information om och rutin för klagomål och synpunkter. I samband med att den nya skollagen infördes 2011 infördes inom Utbildning Gävle ett system för hantering av klagomål och synpunkter. Det bygger på att den som har klagomål eller synpunkt i första hand vänder sig till sin förskola och skola, genom lärare och skolledare. Information om detta finns på förskolors och skolors hemsidor. För att få en systematik ska dessa klagomål och synpunkter rapporteras i ett system till huvudmannen. Det systemet har inte fungerat tillräckligt väl. Förskolor och skolor rapporterar i väldigt liten utsträckning de klagomål och synpunkter som de får i verksamheten - oftast är verksamheten inriktad på att lösa problemet. Detta gör att det svårt att använda underlaget på ett systematiskt sätt i analys- och kvalitetsarbete. I samband med att Skolinspektionen och SKL kom med rapporter om klagomålshantering har Utbildning Gävle startat ett arbete med att utveckla systemet. Syftet är att på ett bra sätt bemöta klagomål och synpunkter, så att frågor kan lösas tidigt, nära elever och vårdnadshavare, men också för att mer systematiskt utveckla verksamheterna. Bland annat ska tydligare information tas fram till elever och vårdnadshavare kring syftet med klagomålshantering. En e-tjänst kommer att tas fram där det tydligt framgår att om man inte är nöjd med den återkoppling man får från förskola/skola skickas klagomålet till huvudmannen. Informationen ska också innehålla hur klagomålet ska hanteras och med en garanterad återkoppling till den klagande. Systemet ska ge en automatisk rapportering till huvudman och berörd verksamhet. Utredning av klagomålen ska ske på huvudmannanivå, vilket sker även idag. Arbetet slutförs under 2020.

Upphandling av en skolplattform för grundskole- och gymnasieutbildningen är genomförd, systemet heter Canvas. Plattformen ska användas även av vuxenutbildningen och skolverksamheten i Ockelbo kommun. Implementeringen av skolplattformen har påbörjats i form av utbildningar och kommer därefter ske under 2020. Syftet med skolplattformen är att den ska underlätta kommunikationen om elevernas kunskapsutveckling mellan lärare. Skolplattformen är också ett administrativt verktyg som ska bidra till mer effektiva arbetsflöden och därmed spara tid och förenkla för lärarna. I skolplattformarna kommer troligen även underlag om elevernas kunskapsutveckling och kommunikation mellan lärare-elev. Upphandling av en skolplattform för förskolan har påbörjats.

Analys av indikatorerna

Nöjdhetsindex föräldrar: Indikatorn består av enkätsvar från vårdnadshavare i förskola, förskoleklass och grundskola. Målvärdet baseras på motsvarande resultat i riket. Resultatet för förskolans vårdnadshavare i Gävle ligger på samma nivå som riket. För förskoleklass och grundskola något under. Målvärdet uppnås delvis.

Nöjdhetsindex elever: Indikatorn bygger på frågan "Jag är nöjd med min skola som helhet" till elever i årskurs 5 och 9 på grundskolan och årskurs 2 på gymnasieskolan. Resultatet för årskurs 9 ligger högre än riket. I årskurs 5 är resultatet något lägre. Målvärdet har höjts från föregående år. Det nya målvärdet uppnås ej.

Delaktighetsindex föräldrar. Indikatorn bygger på två frågor i enkäten till vårdnadshavare i förskolan. Målvärdet uppnås ej. Motsvarande frågor saknas i enkäterna till vårdnadshavare i grundskolan vilket innebär att indikatorns namn till viss del blir missvisande.

Indikator	Utfall		Målvärde	Status	Prognos Helår
Nöjdhetsindex föräldrar	89		91		
Nöjdhetsindex elever	82		84		
Delaktighetsindex föräldrar	72		76		

Alla barn och elever utmanas och klarar sin utbildning

Nämndens/bolagets verksamheter

Förskolan:

Resultatet från föräldraenkäten i förskolan visar att vårdnadshavare till flickor är genomgående mer positiva i sina svar än vårdnadshavare till pojkar. Endast på en av frågorna är vårdnadshavare till pojkar mer positiva. Skillnaderna mellan könen är i de flesta fall mycket liten. För några frågor är skillnaden större. Skillnaden i nöjdhet mellan vårdnadshavare till flickor och pojkar är störst för följande frågor; "Jag upplever att mitt barn trivs på förskolan", "Jag upplever att verksamheten på förskolan väcker mitt barns nyfikenhet", "Jag upplever att mitt barn får tillräckligt stöd på förskolan".

I det stora hela är skillnaden i enkätresultat mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar inte särskilt stora. Ett positivt resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv är resultatet på frågan "Jag upplever att flickor och pojkar ges samma förutsättningar på förskolan". Båda föräldragrupperna ger ett högt resultat på frågan. Som tidigare beskrivits finns ändå några skillnader som behöver uppmärksammas. Med den samlade kunskapen som finns om pojkars resultatutveckling i skolan är det viktigt att fånga upp vårdnadshavarnas oro kring stöd och stimulans även i förskolan. Enligt undersökningen visar vårdnadshavare till pojkar i högre utsträckning oro för dessa områden.

Åtgärder efter analys

I den analys förskolan gjort utifrån kvalitetsfaktorer och verksamhetens utveckling har bland annat lyfts fram att behovet att stärka en organisation som stöder måluppfyllelsen och målet "Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor". Eftersom personalens utbildning är en viktig kvalitetsfaktor har diskussionen fokuserat kring hur förskollärares arbetsuppgifter och arbetstider på bästa sätt stöder barnens lärande och utveckling. Det kan bland annat handla om att förskollärare i större utsträckning ska arbeta när flertalet barn är i verksamheten och då undervisningen i förskolan sker. Det kan innebära att förskollärare behöver fördelas jämnare på förskolorna, eftersom det börja märkas att antalet minskar på vissa förskolor. Arbetet med "Breddad rekrytering" är också viktigt genom att fördela arbetsuppgifter till andra yrkeskategorier. De försök som gjorts med förskolestöd har fungerat utifrån syftet att avlasta barnskötare och förskollärare med enklare arbetsuppgifter, ytterligare uppföljning görs senare under hösten. Utifrån omvärldsspaning har en dialog påbörjats med Hudiksvalls kommun, där man fördelat arbetsuppgifter inom befintliga yrkeskategorier i förskolan och då till exempel infört förste-barnskötare och förste-förskollärare för mer kvalificerade arbetsuppgifter. En annan del av organisationsdiskussionen är hur man i ytterområdena kan organisera verksamheten tillsammans med grundskolan, både vad gäller effektivitet kring öppning och stängning av förskola och fritidshem, men också samverkan kring skolläring samt administrativa och andra resurser. Detsamma gäller den fortsatta inriktningen med större förskoleenheter för bättre kvalitativa förutsättningar för verksamheten.

En annan del av analysen pekar på att fokus på lärandeuppdraget kanske inte alltid är så stor som man tror i förskolan. Därför görs en stor satsning att implementera undervisningsbegreppet, som är nytt i förskolans läroplan, i hela verksamheten. Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och syftar till utveckling och lärande hos barnen. Undervisningen ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant eftersom barns utveckling och lärande sker hela tiden. Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Förskollärare har därmed ett särskilt ansvar i utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt.

Förskolan behöver också utveckla uppföljningen av barnens lärande. I förskolan följs inte barnens lärande upp, utan hur förskolan arbetar med barnens lärande och utveckling. I skollagen införs nya bestämmelser om en garanti för tidiga stödinsatser. Det innebär att elever som behöver stöd ska få det tidigt och utifrån sina behov. Bland annat blir kartläggningmaterial obligatoriska att använda i förskoleklass. Från och med 1 juli 2019 är

skolan skyldig att i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet göra en uppföljning av det stöd en elev fått som extra anpassning i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs ska sedan få ta del av resultatet av uppföljningen. Förskolan vill också kunna använda sig av detta material för att kunna följa upp barnens lärande i förskoleklass och på lågstadiet. Detta för att kunna förbättra förskolans analys av sitt utvecklingsarbete och därmed förbättra de åtgärder som behövs för att utveckla arbetet. Förskolan har börjat titta på kartläggningmaterialen och en dialog förs hur återföringen till förskolan skulle kunna hanteras.

Pedagogisk omsorg: Vårdnadshavare med barn i pedagogisk omsorg svarar inte på enkäten utifrån bakgrundsfrågan kön. Därför går det inte att göra en analys utifrån eventuella skillnader mellan könen. Totalresultatet på frågan "*Vi upplever att vårt barn får det stöd han/hon behöver*" visar dock ett mycket högt resultat. 99,3 procent instämmer helt och hållet eller ganska bra på påståendet.

Grundskoleutbildningen:

Årskurs 3: Statistiken för ämnesprovet i matematik visar på en försämring jämfört med föregående läsår. Andelen elever som uppnått kravnivån i samtliga delprov minskade från 70 till 64 procent. Resultatet på risknivå ligger på 64,8 procent. I svenska uppnådde 77 procent kravnivån i samtliga delprov jämfört med riket där andelen låg på 79,4 procent. I svenska som andraspråk uppnådde 48,3 procent av eleverna samtliga kravnivåer jämfört med riket där andelen var 49,8 procent.

Årskurs 6: En jämförelse av betygsutvecklingen från föregående läsår i de olika ämnena visar en negativ utveckling i de flesta ämnen. Det ämne där betygspoängen minskat mest är matematik. Svenska som andraspråk undantaget är matematik det ämne som har lägst andel elever med godkända betyg ((A-E). Ämnen där betygspoängen ökat jämfört med föregående läsår är fysik, musik och svenska som andraspråk. Jämfört med riket är andelen elever med godkända betyg i samtliga ämnen lägre för Gävles kommunala skolor. I Gävle hade 68,3 procent godkända betyg (A-E) jämfört med riket 73,9 procent.

Den totala betygspoängen är marginellt högre för flickor men lägre för pojkar jämfört med föregående år. I årskurs 6 uppnår pojkarna 88 procent av flickornas resultat. Jämfört med föregående läsår har skillnaden mellan könen ökat betydligt i årskurs 6. Jämfört med riket är skillnaden mellan könen större i Gävle.

Gruppen nyanlända elever och elever med okänd bakgrund har betydligt lägre betygsresultat än övriga elever. För den gruppen elever i Gävles kommunala skolor ligger andelen elever med godkända betyg i samtliga ämnen på samma nivå som riket (23 procent).

Det försämrade betygsresultatet återspeglas i ett försämrat resultat på de nationella proven. Även här är det pojkarna som försämrat resultat jämfört med föregående läsår. Det gäller både resultatet i engelska och matematik. Särskilt stor är pojkarnas försämring i matematik. Den nationella statistiken för ämnesproven visar att resultatet i Gävles kommunala skolor är lägre än riket för matematik, engelska och svenska som andraspråk. I svenska ligger resultatet på ämnesprovet i svenska på samma nivå som riket.

En nyhet för detta läsår är att eleverna som läser moderna språk har fått terminsbetyg i ämnet. 85 procent av eleverna har läst ett modernt språk. Antalet elever som läser spanska är nästan dubbelt så stort som franska och tyska tillsammans.

Årskurs 9: I de kommunala skolorna är 79 procent behöriga till yrkesprogram. För de kommunala skolorna är resultatet lägre än föregående år. 75 procent av pojkarna har behörighet till gymnasiet (yrkesprogram) vårterminen 2019. Det är en minskning med 4 procentenheter jämfört med föregående år då 79 procent var behöriga. Knappt 83 procent av flickor har behörighet till gymnasiet (yrkesprogram) vårterminen 2019. Det är en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. Det är framför allt i matematik, engelska och svenska som andraspråk som flest elever inte når godkänt betyg. För de kommunala skolorna ligger andelen elever med godkänt betyg i svenska som andraspråk på samma nivå som föregående läsår. Pojkar utgör en större grupp (54 procent) än flickor. Andelen elever som läser svenska som andraspråk har minskat från föregående läsår från 20 till 18 procent.

67 procent av eleverna i de kommunala skolorna har fullständiga betyg vårterminen 2019. Resultatet ligger något lägre jämfört med föregående år. För pojkarna ligger andelen som har fullständiga betyg på 62 procent, för flickor är andelen 72 procent. Skillnaden mellan könen har ökat jämfört med föregående läsår. För de kommunala skolorna ligger det genomsnittliga meritvärdet på 208. Resultatet är något lägre jämfört med föregående läsår. Skillnaden i det genomsnittliga meritvärdet har minskat mellan könen. Pojkarna ligger kvar på samma nivå som föregående läsår, medan flickornas meritvärde har sjunkit.

En övergripande analys av Gävles betygsresultat för årskurs 9 visar i en jämförelse med riket att både kommunala och fristående skolor har lägre betygsresultat jämfört med motsvarande jämförelsegrupp. Jämförelse har skett mellan kommunala skolor i Gävle och samtliga kommunala skolor i riket samt mellan fristående skolor i Gävle och samtliga fristående skolor i riket. Avvikelsen är minst när det gäller andelen med gymnasiebehörighet. För någon undergrupp i statistiken ligger Gävle till och med något högre. För gruppen elever med utländsk bakgrund födda i Sverige uppnår eleverna i de fristående skolorna i Gävle ett bättre resultat än riket. En oroande utveckling är att betygsresultatet sjunker för elever som har föräldrar en lägre utbildningsnivå. Det gäller framförallt eleverna på de kommunala skolorna. Jämförelsen visar att det är framförallt andelen med fullständiga slutbetyg som ligger betydligt lägre än jämförelsegruppen.

En analys av Gävles kommuns förutsättningar visar stora likheter med riket. Andelen föräldrar med högre utbildning ligger på samma nivå för både kommunala och fristående skolor jämfört med motsvarande jämförelsegrupper. Andelen lärare med lärarlegitimation och behörighet i ämnet ligger för de flesta ämnen nära rikets medelvärde. Undantag finns i musik och spanska (moderna språk) där andelen lärare med lärarlegitimation ligger betydligt lägre. I tyska (moderna språk) är istället andelen med lärarlegitimation betydligt högre.

Även andelen elever med svensk bakgrund ligger på samma nivå som riket. Det finns dock skillnader i fördelningen av elever med utländsk bakgrund. I Gävle totalt är det en större andel som är födda utomlands. De kommunala skolorna i Gävle har nästan en dubbelt så stor andel elever födda utomlands som de fristående skolorna. Andelen elever med utländsk bakgrund födda i Sverige är däremot mindre jämfört med riket. Här är fördelningen den motsatta. Andelen i de fristående skolorna i Gävle är drygt dubbelt så stor som i de kommunala skolorna. Utifrån analysen finns inget som indikerar att eleverna i Gävle har sämre förutsättningar än övriga elever i riket.

Elevernas frånvaro är en faktor som behöver belysas ytterligare, 15 procent av eleverna i årskurs 9 hade en frånvaro på över 20 procent. I det arbete som nu görs kring analys av resultatet kopplas frånvaron och betygsresultat på individnivå.

Kartläggningar i grundskolan

Riksdagen beslutade under våren 2018 om ett statsbidrag "Likvärdig skola". Statsbidraget ska användas till att utöka pågående insatser eller genomföra nya insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklass och grundskolan. Huvudmannen ansvarar själv för att analysera sina resultat, identifiera behoven och prioritera vilka insatser som statsbidraget ska finansiera. Gävle tilldelades 9 mnkr för hösten 2018 och 30,3 mnkr för 2019. Statsbidraget har bland annat använts för att göra en kartläggning för att identifiera behov och prioritera insatser. Kartläggningen, som görs i formen av en kulturanalys, görs i samarbete med Högskolan i Dalarna. Syftet med kartläggningen är att ta fram ett underlag och en analys som ger insikter och verktyg för att åstadkomma bestående effekter för att kunna förbättra måluppfyllelsen. Långsiktigt ska det leda till att likvärdigheten förbättras. Under hösten 2018 och våren 2019 har alla grundskolor kartlagts.

I sin sammanfattande rapport om grundskolan konstaterar Stefan Weinholz att kartläggningen som gjorts är mycket gedigen, det finns ingen motsvarighet i någon annan kommun i Sverige. Han anser att metoden är nytänkande och modig och att skollärdarna som deltagit visat stor öppenhet och engagemang. Flera kommuner är nyfikna på upplägget. Kartläggningarna ger en bild av i många stycken väl fungerande skolenheter med engagerade och kompetenta lärare, goda och trygga relationer mellan elever och lärare, mellan lärare och ledning och lärare emellan. Dessutom ges en bild av en hög medvetenhet hos både lärare och skollärdning kring det professionella uppdraget. Denna positiva bild, som bekräftas av skolinspektionens tillsyn,

indikerar att det finns välfungerande fundamentala förutsättningar för en framgångsrik skola. Ändå brottas Gävle kommuns grundskolor med frågor som:

- Hur förbättra elevernas måluppfyllelse?
- Vad behöver göras för att förbättra elevernas resultat?
- Hur få effekt, i form av ökad måluppfyllelse, på de insatser som gjorts och planeras?

Detta kan ses som en paradox - fundamentala förutsättningar finns för en god och framgångsrik skolverksamhet, men ändå når inte kommunen den måluppfyllelse som förväntas i det statliga uppdraget. Enligt Stefan Weinholz är detta något som Gävle delar med många andra kommuner. I Gävle finns dock medvetenheten, viljan och intresset att försöka förstå och söka kunskap om dilemmat genom arbetet med kollegial kartläggning.

Följande generella utvecklingsområden förs i rapporten fram för grundskoleutbildningen i Gävle.:

- Systematiskt kvalitetsarbete (SKA) och systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete (SKUtA)

Det tycks som att många lärare (och även många rektorer) ser det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) som skilt ifrån den vardagliga verksamheten och utvecklingen av denna. Många lärare planerar och genomför förändringar i sin undervisning kontinuerligt, men de ser inte detta som ett pågående kvalitetsarbete. Det medför att en del av det arbete som lärare lägger ner på ökad måluppfyllelse inte blir synligt för skolans ledning och för skolhuvudmannen. Därför finns ett behov av att synliggöra den andra sidan av myntet: det systematiska kvalitetsutvecklingsarbetet (SKUtA) som handlar om den kvalitet som skapar, utvecklar och förbättrar måluppfyllelsen i den dagliga verksamheten i klassrummet. Att få ökad kunskap över de processer som påverkar resultaten kan sannolikt inte utföras från organisationens topp utan behöver tas fram av och med de som finns närmast den vardagliga undervisningspraktiken, d.v.s. lärare och rektorer. Att finna former och skapa förutsättningar för ett sådant verksamhetsnära utvecklingsarbete är enligt Stefan Weinholz analys viktigt i det fortsatta arbetet med att utveckla grundskolan i Gävle kommun.

- Förutsättningar för utveckling

Det råder sällan brist på vilja och engagemang hos lärare och rektorer när det gäller att utveckla och förbättra undervisningen och skolan, tvärt om pågår ständigt omprövningar och förändringar av undervisningen i syfte att förbättra för eleverna lärande. Problemet ligger snarare i på vilket sätt ett utvecklingsarbete organiseras och systematiseras än på lärarens och rektorers ovilja eller ointresse. Kanske en del av förklaringarna till paradoxen ligger i den alltför ensidiga fokusering på resultat och att det är hög tid att också fokusera på skolans processer då det är i dessa som resultaten skapas.

- Roller och ansvar

Skolan som utbildningssystem befolkas av en mängd olika aktörer med skilda roller och ansvar. Styrkedjan är ett exempel där olika roller med olika ansvar förväntas samverka och samspela med varandra. Mycket tyder på att så inte alltid är fallet. Även på den lokala skolan och i skolområdet finns olika aktörer med skilda roller och ansvar som på samma sätt förväntas samspela med varandra. En grundläggande förutsättning för att ett gott samspel mellan aktörer ska kunna ske är att de olika rollerna och de olika ansvarerna är tydliggjorda och kända för de olika aktörerna i organisationen, så förefaller det inte alltid vara. Om roller och ansvar inte är tydliga och kända riskerar det att skapa ineffektivitet och otydlighet som i förlängningen hotar den kraft som uppstår när alla arbetar mot samma mål om än med olika roll och uppgift. För att få en utvecklingsorganisation behöver det skapas utvecklingsgrupper för att ge arbetet struktur. En utvecklingsgrupp består av de aktörer som bedöms ha möjlighet att kunna utarbeta en fungerande lösning på en identifierad målavvikelse eller ett problem, t.ex. att förändra rutiner och arbetssätt, implementera nya pedagogiska metoder etc.

- Att utveckla kompetens i samverkan med andra

Ett annat återkommande område i många av kartläggningarna är professionellt samarbete och kollegialt lärande. På många skolenheter efterfrågas en tydligare struktur och organisering för att få tillstånd sådana kollegiala lärtillfällen. Det är vanligt att lärare utvecklar sina egna

arbetsätt och metodiska knep för sin undervisning. I ett kollegialt lärande finns en betydande potential för att lärare kan dela med sig av sina erfarenheter till andra och på så sätt att ge sitt bidrag, samtidigt som de kan få feedback på sina egna tankar och sätt att undervisa. Ett välutvecklat och systematiserat kollegialt lärande skulle sannolikt vara en betydande byggsten för långsiktig utveckling och förbättring av undervisningen i Gävle kommuns grundskolor.

Åtgärder efter analys

Analysen av resultat, den sammanfattande rapporten från kartläggningarna och kartläggningarna för respektive skola ligger som grund för fortsatt utvecklingsarbete inom grundskoleutbildningen. Utgångspunkten är de fyra utvecklingsområdena från kartlägningsarbetet. Ett omtag har gjort vad gäller det systematiska kvalitetsarbetet (SKA), men utifrån kartläggningarna behöver vi fundera ytterligare på vad som är skillnaden mellan SKA och systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete (SKutA). Vad innebär processkvalitet och hur kan vi utveckla och följa upp den? Strukturerna i vårt system kan behöva utvecklas vidare. Utvecklingsarbetet gäller även förskolan och gymnasieutbildningen. Arbete med att förtydliga roller och ansvar startade redan under våren, efter den första omgången av kartläggningar. En grupp skolledare har i uppdrag att titta på olika personalkategorier, till exempel elevcoach, utvecklingsledare för att hitta gemensamma uppdragsbeskrivningar. Arbete sker också kring förutsättningarna för kollegialt lärande på både pedagog och skolledarnivå - hur ska vi organisera oss på bästa sätt för att mötas och lära av varandra.

Analysen av kunskapsresultaten visar att kunskapsresultaten sjunkit i både årskurs 6 och årskurs 9. Det är framför allt matematik, engelska och svenska som andraspråk som eleverna inte når godkända betyg i. Pojkarnas resultat är fortsatt lägre än flickornas. Vi kan också se att meritvärde och behörighet i åk 6 inte utvecklas under årskurs 7-9. I ämnet matematik har stora insatser gjorts genom åren, men har inte givit den effekt som eftersträvas. Inriktningen på arbete nu ska vara att undersöka undervisningen och dess processkvalitet. Arbetet sker på flera nivåer, i enskilda skolor, på rektorsområden och gemensamt. När det gäller engelska handlar det om flera delar, som att många nyanlända elever inte når godkända betyg, men också att vi inte ser att elevernas ökade exponering för engelska ger genomslag i undervisning och betyg. Insatser som planeras är exempelvis nybörjarengelska med intensivfart i samarbete med gymnasiet IM-program och även här undersöka processkvaliteten i undervisningen. I svenska som andraspråk kan vi bland annat se stora skillnader i bedömningar, vilket behöver hanteras.

Grundskoleutbildningens fokus på kraftigt förbättrade resultat har stärkts ytterligare, bland annat genom att ta fram resultat på individnivå för alla elever i årskurs 7-9 som riskerar att inte nå målen, frånvaro och nyanlända kopplas till resultaten på individnivå. Arbetet sker inom alla rektorsområden och skolor, men också gemensamt i rektorsgruppen. Gemensamma analysfrågor har tagits fram och ska användas av varje lärare, arbetslag, skolenhet, rektorsområde och gemensamt för skolformen. Alla resultat finns tillgängliga för hela rektorsgruppen och ska stödja det kollegiala lärandet. Goda exempel sprids i samma kanal, det kan vara exempel på bra analyser, flera typer av uppföljningar, åtgärder av olika slag.

Runt höstlovet gör alla skolor prognoser kring måluppfyllelsen, efter det möttes rektorer och biträdande rektorer för åk 7-9 för att diskutera prognosen, vilka framgångsfaktorer man ser samt vilka fortsatta åtgärder som ska vidtas. En liten ökning av betygsresultaten har skett till höstterminsbetyget 2019.

Gymnasieutbildningen:

Antalet avgångselever från Gävle Kommuns nationella program är 2019 810 (773 2018). Andelarna kvinnor och män är lika stora. Andelen elever behöriga till högskola i Gävle har minskat (-2,1 procentenheter). Minskningen är störst på yrkesprogrammen men även studieförberedande program minskar. Andelen behöriga från yrkesprogram utgör knappt 10 procent av alla behöriga avgångselever. Jämfört med riket (2019) var andelen behöriga lägre för både yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Andelen elever med gymnasieexamen, 88,1 procent har minskat jämfört med föregående läsår på såväl yrkesprogram som studieförberedande program (totalt -0,9 procentenheter). En lägre andel män 86 procent än kvinnor 90 procent uppfyller kraven för gymnasieexamen. Andelen elever med gymnasieexamen i Gävle är sedan tidigare lägre än i riket för både yrkesprogram och

högskoleförberedande program. Precis som i grundskolan är det i ämnena matematik, engelska och svenska som andraspråk som eleverna inte når godkända betyg. Frånvaro påverkar också resultaten.

En relativt stor andel elever blir inte betygsatta i minst 2500 poäng. De ingår inte i den officiella statistiken. Många av dessa saknar betyg i bara ett ämne.

Sedan två år pågår på Vasaskolan ett arbete för att höja resultaten med hjälp av ett språkutvecklande arbetssätt och med stöd av en språkpolicy. Förstelärare har jobbat aktivt med att införa språkutvecklande arbetssätt på hela skolan bland annat genom kollegialt lärande vid studiedagar och mötestider. Utvärdering är gjord och arbetet följs upp då alla inte implementerat detta ännu.

Borgarskolan arbetar för att uppnå ett bättre resultat för trygghet och studiero och har gått in med insatser där det behövs för att stärka lärarens ledarskap. Inför läsåret 19/20 går Borgarskolan in i Gävlemodellen för att strukturera och tydliggöra arbetet med trygghet och studiero än mer. Elever med behov av extra anpassning, stöd eller särskilt stöd anmäls till elevhälsoteamet av mentor. Detta kommer att följas upp vid skolslut för att se att alla elever som riskerade F togs upp på elevhälsoteamet.

Polhemsskolan har under flera år arbetat med strukturen i undervisningen. Det har skett en utveckling och den är i de flesta klassrum god. Vi har förstelärare som aktivt arbetar med detta och stöttar kollegor. Likaså hjälper erfarna kollegor de mindre erfarna i detta arbete. Då strukturen är väldigt viktig så kommer detta arbete att fortsätta även detta läsår.

Kartläggningar i gymnasieskolan

Gymnasieskolorna har tillsammans med Stefan Weinholz från Högskolan Dalarna implementerat genomförandet av en kulturstudie i två grupper. Den ena gruppen arbetar under höstterminen 2019 och den andra under vårterminen 2020. I grupperna ingår alla rektorer, biträdande rektorer och utvalda karriärlärare. Arbetet sker i par och paren ska besöka ett program som de inte arbetar på till vardags. Syftet med kulturstudien är att ta fram underlag och en analys som ger insikter och verktyg för att åstadkomma bestående effekter för att kunna förbättra vår måluppfyllelse.

Under höstterminen 2019 har gruppen fått redovisa sitt arbete muntligt samt skrivit en rapport. Inför redovisningen fick de uppgift att fram tre styrkor samt tre utvecklingsområden på programmet som de besökt. Återkoppling på redovisningen sker även till arbetslaget via biträdande rektor.

I samband med detta arbete fortsätter gymnasieskolan att utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete där rektor leder och utvecklar arbetet för att identifiera och analysera eventuella avvikelser i lärares betygsättning. Detta i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning.

Åtgärder efter analys

Det är främst inom tre områden som gymnasieskolan kommer att rikta sitt utvecklingsarbete.

Fler elever ska nå gymnasieexamen. I analysen har skolorna bland annat tittat på vilka kurser som sticker ut vad gäller elever som inte får godkända betyg – variationen är mellan 35-100 procent. Åtgärderna handlar både om att arbeta med elevernas motivation, men också stärka arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. En del i detta i gymnasieskolan handlar också om att hitta orsakerna i undervisning och stöd och inte hos eleverna. I de gemensamma resultatdialogerna som ska genomföras under hösten ska yrkesprogram möta varandra, de högskoleförberedande programmen möter varandra och IM-programmen möter gymnasieskolan. Syftet är att lyfta analyserna till en gemensam nivå, dela goda exempel och utmana varandra.

Elevhälsans arbete i gymnasieskolan ska ses över. Arbetet har startat och görs i samklang med det uppdrag som finns att se över hela elevhälsans arbete. Stöd tas även av extern kompetens. Kvalitetsgranskningen som Skolinspektionen gjorde på Borgarskolan används som stöd för utvecklingen i hela gymnasieskolan. Att gymnasieskolan går in i Gävlemodellen kommer att stärka arbetet med trygghet och studiero, likaså arbetet med trygghetsplan.

Ny organisation för introduktionsprogrammen. Från halvårsskiftet 2019 har riksdagen beslutat om förändringar för introduktionsprogrammen. Gävle har ändrat sin organisation utifrån det, se tidigare beskrivning. Från den 1 juli 2019 ska planen för utbildningen på introduktionsprogram även innehålla information om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. Syftet att eleverna, så fort som möjligt, ska bli behöriga till ett nationellt program är ytterligare förstärkt. Utifrån detta ställs helt andra krav på utbildningen, vilket också påverkar organisationen hos andra program. Vi har idag elever som blir kvar en längre tid på IM-programmen, vilket inte är syftet med programmet. Ett arbete behöver göras för att hela organisationen ska bli införstådda med förändringarna och stödja förändringarna. Det kan både handla om en snabbare genomströmning på IM-programmen, men också att ge elever tillräckligt stöd för att klara sitt nationella program. Gymnasieskolan ser samma mönster som grundskolan att det är matematik, engelska och svenska som andraspråk som eleverna inte når godkända betyg i. Ett gemensamt arbete ska starta mellan grundskolan och IM-programmen kring dessa ämnen, med bland annat nybörjarkurser i engelska.

I samband med detta arbete fortsätter gymnasieskolan att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet där rektor leder och utvecklar arbetet för att identifiera och analysera eventuella avvikelser i lärares betygsättning. Detta i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning.

Gemensamt grundskole- och gymnasieutbildningen

Verksamhetscheferna för grundskole- och gymnasieutbildningarna valde under hösten att bjuda in alla matematiklärare från årskurs 7-9 samt gymnasiet till en gemensam träff för att prata resultat i matematik. Några av frågeställningarna som diskuterades:

- Vad tänker du när du ser resultatet?
- Vad tror du är avgörande för att en betygsutveckling ska ske?
- Hur kan du bidra till öka resultaten i matematik?
- Vad ska vi prioritera för att nå kraftigt förbättrade resultat i matematik?

Svaren från diskussionen har alla matematiklärare fått tagit del av, verksamhetscheferna har även redovisat underlaget för rektorerna som i sin tur har fått ett uppdrag att planera för nästa steg.

Skolinspektionens regelbundna tillsyn/kvalitetsgranskning

Skolinspektionen har under första kvartalet 2019 genomfört tillsyn och kvalitetsgranskning av Gävle kommuns skolverksamheter. Alla huvudmän blir vartannat år föremål för inspektion i någon form. Syftet är en tillsyn som bidrar till trygg miljö, goda kunskapsresultat och en likvärdig skola för alla elever. Tillsynen utgår från de lagar och regler som gäller för den granskade verksamheten. Vid huvudmannatillsynen granskas förutsättningar för utbildningen och styrning och utveckling av utbildningen i respektive skolform. Det har vid tillsyn av alla skolformer som Utbildningsnämnden ansvarar för inte framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningarnas krav inom de områden som granskats. Detta är ett mycket bra resultat. Skolinspektionen har därmed avslutat tillsynen för Gävle kommun avseende huvudmannens ansvarstagande.

På de enskilda skolorna har framför allt formen regelbunden kvalitetsgranskning genomförts. Det är sju grundskolor och en gymnasieskola som haft den granskningsformen. Skolinspektionens syfte med regelbunden kvalitetsgranskning är att bidra till att höja utbildningens kvalitet i svensk skola genom att fokusera på en god utbildning i en trygg miljö för alla elever. De fyra områden som granskas när vi besöker skolor är *Rektors ledarskap*, *Undervisning*, *Trygghet och studiero* samt *Bedömning och betygssättning*. Två grundskolor har haft tillsyn.

Urvalet av skolor sker behovsanpassat. Tillsyn görs utifrån en bedömning av risksignaler, kvalitetsgranskning utifrån bedömning av utvecklingsbehov; det som ligger till grund för urvalet är till exempel kunskapsresultat, resultat i elev- och föräldrakäter, anmälningar. Sammantaget kan sägas att resultatet är bra för samtliga skolor. I tillsynen framgår brister utifrån att skolenheterna inte arbetar tillräckligt förebyggande och främjande med elevhälsan. En sammanställning av kvalitetsgranskningarnas framgångsfaktorer och utvecklingsområden har gjorts och presenteras för nämnd och verksamheter i september. Alla skolor har planerat

och genomfört åtgärder utifrån beslutet, dessa redovisas under hösten till Skolinspektionen.

I Skolinspektionens återföring till Gävle kommun konstaterade man att som huvudman är Gävle kommun aktiv och drivande, verkar aktivt för likvärdighet och har mod att förändra. Skolinspektionen konstaterar också att ett ordentligt omtag gjorts i det systematiska kvalitetsarbetet och att strukturen utgår från de statliga målen. De ser också att ett utvecklingsarbete har startat kring elevhälsan, dels för att få en större samsyn dels för att arbete i större utsträckning ska vara hälsofrämjande och förebyggande. Skolinspektionen lyfte också fram att organisationen inom Utbildning Gävle är samstämmig i sin bild av verksamheten, från personal till politisk ledning - en till stora delar väl fungerade styrkedja.

Analys av indikatorerna

Andelen föräldrar i förskolan som anser att barnen stimuleras till utveckling och lärande: Indikatorn baseras på frågan "Jag upplever att mitt barn lär sig mycket på förskolan". Resultatet ligger lägre än riket och under målvärdet.

Elever som utmanas i sitt skolarbete (index): Indikatorn bygger på 2 frågor i elevenkäterna och en fråga i enkäten till vårdnadshavare på grundskolan. Enkäterna för vårdnadshavare och elever i förskoleklass och grundskola genomfördes under hösten. Vårdnadshavarna till eleverna i förskoleklass upplever i högre grad att eleverna utmanas i skolarbetet. Målvärdet uppnås ej.

Andel elever med behörighet till gymnasiet. Indikatorn har målvärde 100 procent utifrån de krav som finns i skolans författningar. En försämring av gymnasiebehörigheten har skett jämfört med föregående läsår. Försämringen finns både i gruppen flickor och pojkar, men försämringen är betydligt större för pojkarna. Liksom tidigare år är det en stor grupp av eleverna som inte uppnår godkänt betyg i svenska som andraspråk. I år finns här ingen skillnad mellan könen. 48 procent av både flickor och pojkar som läste svenska som andraspråk var inte godkända i ämnet. Orsaken till försämringen av resultatet finns dock inte här utan beror på en högre andel som inte uppnått godkänt betyg i både engelska och matematik. I matematik är det betydligt fler elever som inte uppnår ett godkänt slutbetyg detta läsår. Resultatet för ämnesprovet i matematik visade att 26 procent av eleverna som genomförde ämnesprovet inte uppnådde godkänt provbetyg. Målvärdet uppnås ej.

Andel elever som uppnår kravnivåerna i alla ämnen i åk 9. Indikatorn har målvärde 100 procent utifrån de krav som finns i skolans författningar. Andelen ligger lägre jämfört med föregående läsår. Försämringen var 1,0 procentenheter för de kommunala skolorna i Gävle. Det finns flera orsaker till det låga resultatet. Andelen elever med anpassad studiegång har varit högre i Gävle jämfört med riket. En anpassad studiegång medför att kravnivåerna inte kan uppnås i alla ämnen. En annan orsak är att andelen elever som saknar betyg i endast ett ämne har varit högt i Gävle. En ytterligare orsak är att andelen elever som helt saknar betyg har ökat jämfört med föregående läsår. Det finns en betydande grupp av elever som har en problematisk skolfrånvaro vilket påverkar möjligheten till ett fullständigt slutbetyg. Drygt 15 procent av eleverna i årskurs 9 hade en frånvaro på 20 procent eller mer under läsåret. Målvärdet uppnås ej.

Andel elever på högskoleförberedande program med högskoleförberedande examen. Indikatorn har målvärde 100 procent utifrån de krav som finns i skolans författningar. Andelen med examen minskar något för såväl kvinnor som män jämfört med föregående läsår. Andelen med examen minskar totalt från 89,6 till 88,6 procent. Kvinnornas andel är 91 procent och männens 85 procent. Målvärdet uppnås ej.

Andel elever på yrkesprogram med yrkesexamen. Indikatorn har målvärde 100 procent utifrån de krav som finns i skolans författningar. Andelen med examen minskar något för såväl kvinnor som män jämfört med föregående läsår. Andelen med examen minskar totalt från 87,4 till 86,9 procent. Kvinnornas andel är 90 procent och männens 86 procent. Målvärdet uppnås ej.

Indikator	Utfall		Målvärde	Status	Prognos Helår
Andelen föräldrar i förskolan som anser att barnen stimuleras till utveckling och lärande	91 %		94 %		
Elever som utmanas i sitt skolarbete (index)	76		82		
Andel elever med behörighet till gymnasiet i åk 9	78,7 %		100 %		
Andel elever som uppnår kravnivåerna i alla ämnen i åk 9	66,7 %		100 %		
Andel elever på högskoleförberedande program med högskoleförberedande examen	88,6 %		100 %		
Andel elever på yrkesprogram med yrkesexamen	86,9 %		100 %		

Utbildning Gävles verksamheter ger likvärdiga förutsättningar

Nämndens verksamheter

Förskola

Resultatet från föräldraenkäten visar att det finns vissa skillnader mellan olika förskoleområden inom den kommunala verksamheten. Spännvidden mellan högsta och lägsta resultat varierar beroende på fråga. Den minsta skillnaden mellan förskoleområdena finns på frågan ”Jag upplever att flickor och pojkar ges samma förutsättningar på förskolan”. Den största skillnaden finns på frågan ”Jag upplever att förskolan har problem med bemanningen (t.ex. stor personalomsättning, svårt att få vikarier)”.

Förskollärare och annan utbildad personal är viktig för kvaliteten i förskolan. I Gävles kommunala förskoleverksamhet är andelen förskollärare av den totala personalresursen betydligt högre än för riket. Förskollärare har ett specifikt ansvar för undervisningen i förskolan och detta blir än tydligare i den läroplan som träder i kraft i sommar. Utifrån att samtliga barn ska ha likvärdiga förutsättningar är det därför viktigt att den utbildade personalen finns på samtliga förskolor. Den senaste redovisningen till SCB i oktober 2018 visar att 64 av 70 förskolor har en andel förskollärare av den totala personalresursen som ligger på 50 procent eller högre.

Framgångsrikt arbete med TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) i förskolorna blir ett stöd i vardagen för de barn med språksvårigheter men även utvecklande för övriga barn. Förskolan behöver utveckla sin information till vårdnadshavare kring det språkutvecklande arbetssättet. Den tydliga EHT-struktur (elevhälsoteam) som finns i förskoleområdena gör att vi uppmärksammar barn i behov i ett betydligt tidigare skede nu än tidigare. EHT-träffarna som leds av rektor i förskoleområdet inrymmer även tid för

kompetensutveckling för de EHT-representanter som finns med, i stor utsträckning är det förskollärare som har det uppdraget. Förskolans gemensamma elevhälsa har regelbundna träffar då även två av förskolans rektorer deltar.

Förskolan använder sin Trygghetsplan och den kommer fortsatt implementeras under 2020. Viktigt att de likabehandlingsansvariga finns med som stöd och nyckelpersoner i det lokala arbetet på enhetsnivå. En stor kunskap och medvetenhet om hur vi arbetar för barns trygghet och sammanhållning finns i förskolan. Det finns en tydlig arbetsgång om och när trakasserier eller kränkningar uppstår, rutinerna följs och fungerar väl. Arbetet med trygghet är ständigt utvecklingsbart och ett fokusområde för verksamheten.

Pedagogisk omsorg

Enkäten till vårdnadshavare med barn i pedagogisk omsorg visar på små skillnader i resultat mellan olika geografiska områden i kommunen.

Elevhälsa

Det finns behov av att skapa en samsyn av hur uppdraget för den samlade elevhälsan ska se ut, därför har ett uppdrag formulerats och en styrgrupp tillsatts. Skollagen och hälso- och sjukvårdslagen reglerar uppdragen i skola och elevhälsa. I styrningen av skolan kan man läsa vem som har vilket ansvar och vilka funktioner som ska finnas. Vi har i Gävle en organisation som består av en central och en lokal elevhälsa. Den lokala ansvarar respektive skolledare för och för den centrala ansvarar verksamhetschef för elevhälsan. Skolledarna har ett ansvar för elevernas trygghet och studiero och elevernas kunskaps- och sociala utveckling. Skolledare ska utreda varför elever inte når kunskapskraven och i förekommande fall orsak till skolfrånvaro och kränkningar. Elevhälsan skall vara involverad i arbetet. Vi har en gemensam struktur för hur elevhälsogången ska se ut. Dock saknas strukturer för att arbeta främjande och förebyggande som samtliga enheter använder och som skapar likvärdighet för elever/barn. Skolinspektionen har i några av skolbesluten lyft fram att elevhälsans arbete främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Styrgruppens uppdrag är att skapa en gemensam målbild för skola och elevhälsa; att tydliggöra samt öka kunskaper om uppdragen och roller; att utveckla samsyn och en gemensam plattform för att stödja barns och elevers utveckling mot målen; att utveckla en gemensam modell för det förebyggande och främjande arbetet samt att utveckla arbetet med åtgärdsprogram och uppföljning av insatser. Tre arbetsgrupper, en per skolform är tillsatta. Uppdraget består av flera steg; nulägesbeskrivning; öka kunskaper om roller och uppdrag; plattform för elevhälsoarbetet; en gemensam modell för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Utöver styrgruppens arbete, arbetar rektorerna på gymnasieskolan med att se över sina rutiner gällande elevhälsoarbetet på respektive skola. Personalen inom elevhälsan görs i högre grad än tidigare delaktiga i analysen av skolans måluppfyllelse.

Elevhälsan har under året förstärkts med 3 kuratorer och en skolsköterska.

Grundskoleutbildningen och elevhälsan är delaktiga i ett samverkansuppdrag mellan Utbildning Gävle, Valfärd Gävle och Region Gävleborg. Uppdraget syftar till att utveckla ett arbete så att alla elever utmanas och klarar sin utbildning. Uppdraget ska ge svar på varför utåtagerande beteenden uppkommer utifrån ett skolperspektiv, hälsoperspektiv, socialt perspektiv och sammantaget utifrån ett samhällsperspektiv samt att ge förslag på arbetssätt och metoder så att alla elever ges möjlighet att nå sina mål i skolan. Utredningens förslag handlar om att skapa bred förståelse och tillit för de olika uppdragen; att tillsätta en huvudsamordnare i varje organisation som träffas regelbundet, håller i arbetet och processen tillsammans med skolans chefer; utbilda i och använda trygghetscirkeln som insats (håller på att prövas); fokus på främjande och förebyggande insatser med tidiga upptäckter - ett team bildas kring elever tidigt; utbilda pedagoger och elever i en lektionsserie "Agera tillsammans" för att motverka våld. Även inom gymnasieskolan ser man utmaningar i elevers mående och psykisk ohälsa. Erfarenheter från samverkansuppdraget kan användas också inom gymnasieskolans arbete.

I grundskolan finns sju kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper inom autismspektret, ett utvecklingsarbete pågår tillsammans med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

I augusti deltog ca 550 skolledare, lärare och elevhälsopersonal från grundskole- och gymnasieutbildningen i en föreläsning med Ross Green. Föreläsningen handlade om ett samarbetsbaserat förhållningssätt till barn och ungdomar med problemskapande beteenden.

Riktade stödinsatser för nyanlända barn och elevers utbildning

Skolverket har i uppdrag från regeringen att stödja kommuner som tagit emot många nyanlända barn och elever och som har stora utmaningar i samband med detta. Målet är att öka likvärdigheten inom och mellan kommunens skolor och att höja kunskapsresultaten. Gävle kommun är en av de kommuner som bjudits in att delta i arbetet. Hösten 2019 inledde Gävle Kommun kartläggning och analysarbete. En styrgrupp finns med ordförandena i Utbildningsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden tillsammans med sektorcheferna för Utbildning Gävle och Valfärd Gävle. Lokala teamet består av rektorer från alla fyra skolformer; förskolan, grundskolan, gymnasieskolan/IM och Vuxenutbildningen.

I kartlägnings och analysarbetet har flera behov och utvecklingsområden identifieras på olika nivåer. Det som är framträdande och återkommer i kartläggningen från alla skolformer är behov av struktur och enhetlighet gällande ämnet svenska som andra språk samt behov av att satsa på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Ett annat område som är tydligt är hur övergångar från en skolform till en annan fungerar, de rutiner som finns följs inte alltid eller är inte tillräckliga/ändamålsenliga. Två prioriterade utvecklingsområden som omfattar en eller flera insatser har valts ut. Insatserna sammankopplas med redan påbörjade utvecklingsinsatser och ska pågå under perioden 2020- juni 2022.

- *Styrning och utveckling av undervisningen*, insatser bland annat kring övergångar mellan skolformer, utveckling av bedömning, förbättrad hantering av individuella studieplaner samt förstärkt studie- och yrkesvägledning.
- *Undervisning och lärande*, insatser för att öka måluppfyllelsen i svenska som andra språk främst genom kompetensutveckling för chefer och pedagoger samt insatser för att ytterligare stärka språk- och kunskapsutvecklande arbete.

Övergångar mellan verksamheter

Förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och för att stödja elevernas utveckling och lärande. Inför övergångar ska de berörda skolformerna inom skola och förskolan samt fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnen/elevernas utveckling och lärande. För att ytterligare stärka arbetet med överlämningarna i ett vidare perspektiv har en styrgrupp med chefer från Utbildning Gävles verksamheter tillsatts. Styrgruppens uppdrag är att leda arbetet med överlämningar i ett vidare perspektiv inom UG. Styrgruppen ska bland annat ta fram en handlingsplan för verksamheterna; ansvara för och organisera överlämningarna; struktur för överlämningarna förskola, grund- och gymnasieskolan samt fristående verksamheter; se över matriser och dokumentation gällande elever som börjar på introduktionsprogrammen. På en chefsträff i november arbetade skolledarna i grupper med det material som styrgruppen arbetat fram. Arbetet fortsätter på chefsträffen i februari 2020.

Ny organisation introduktionsprogrammen

Under våren har en uppföljning gjorts av SPRINT-gymnasiet (språkintröduktion, ett av introduktionsprogrammen på gymnasieskolan) som är ett projekt inom DUA (delegationen för unga till arbete). Uppföljningens syfte har varit att se hur SPRINT-gymnasiets verksamhet har fungerat och vad som uppnåtts. Ett av syftena har också varit att ta ställning till hur arbetet med eleverna inom SPRINT ska fortsätta. Några slutsatser som kan dras av uppföljningen är att framgångsfaktorer har varit heltidsstudier, ett sammanhållet schema och varierande ämnen, individuella studieplaner, mer tid för studier och täta kontakter med studie- och yrkesvägledare. Det har också blivit tydligt att ledarskapet för IM (introduktionsprogrammen) på gymnasiet är splittrat eftersom programmen finns på alla tre gymnasieskolor vilket involverar tre rektorer och 4 biträdande rektorer. Ett mer samlat grepp om IMSPRINT, men även övriga IM-program behöver göras för att öka likvärdighet i utbildningarna. Resultatet av uppföljningen användes för att utveckla verksamheten framåt och för att fatta beslut om framtida organisation.

Inför läsåret 2019/20 har beslut om en ny organisation introduktionsprogrammen (IM) fattats. Den nya organisationen leds av en rektor samt två biträdande rektorer. Som stöd finns administration, kurator, studie- och yrkesvägledare samt ungdomskonsulenter.

I den nya organisationen finns fyra IM-program

IM Programinriktat val (IMV). Programinriktat val syftar till att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och ska så snart som möjligt kunna antas till det nationella programmet. Det nationella program som utbildningen är inriktad mot kan vara ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program. Inför läsåret 2019/20 är 70 elever antagna inom IMV.

IM Yrkesintroduktion (IMY). Yrkesintroduktion vänder sig till elever som saknar godkända betyg för behörighet till ett yrkesprogram. Eleven får en yrkesinriktad utbildning för att kunna söka till ett yrkesprogram eller få ett arbete. Eleven ska både ska kunna läsa ämnen från grundskolan som den inte är behörig i och ämnen från nationella program i gymnasieskolan.

IM Språkintröduktion (IMS). Språkintröduktion är till för ungdomar som nyss har kommit till Sverige. Utbildningen har fokus på svenska språket för att eleven ska kunna gå vidare till något annat program i gymnasieskolan, eller till annan utbildning.

IM Individuellt alternativ (IMA). Individuellt alternativ utformas för enskild elev och vänder sig i första hand till ungdomar som inte är behöriga till ett yrkesprogram och som har stora kunskapsbrister och svag motivation, eller till ungdomar som vill ha en mer allmänt inriktad utbildning som förbereder dem för annan utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och hela eller delar av gymnasieskolans kurser. Det kan också ingå andra insatser, exempelvis motivationsinsatser eller praktik. De alternativ som finns i Gävle är:

- IM Individuellt alternativ autismgrupp (IMAA) För elever som har diagnos inom autism
- IM Individuellt alternativ (IMAB) Elever som är i behov av särskilt stöd och extra anpassningar
- IM Individuellt alternativ (IMAC) Övriga elever som studerar för behörighet till ett nationellt program

Analys av indikatorerna

Andel föräldrar i förskolan som anser att barnen får det stöd de behöver:

Indikatorn bygger på frågan i Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare. Målvärdet uppnås.

Andel föräldrar i grundskolan som anser att eleverna får det stöd de behöver:

Indikatorn bygger på frågan i Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare. Enkäterna för vårdnadshavare i grundskola genomfördes under hösten. Målvärdet uppnås

Andel elever i gymnasieskolan som anser att de får det stöd de behöver:

Indikatorn baseras på två frågor i Skolinspektionens enkät till elever i åk 2. Enkäterna för elever i gymnasieskolan genomfördes under hösten. Målvärdet uppnås

Alla grundskolor ska ligga på eller över Salsavärdet: Av de kommunala grundskolorna överträffar Bergby centralskola och Stigslunds skola Salsavärdet.

Elevhälsa (index): Indikatorn baseras på en fråga i Skolinspektionens elevenkäter till elever i årskurs 5, 9 och åk 2 på gymnasieskolan. Enkäterna för elever i grund- och gymnasieskola genomförs under hösten. Målvärdet uppnås.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Andel föräldrar i förskolan som anser att barnen får det stöd de behöver	87 %		87 %	
Andel föräldrar i grundskolan som anser att eleverna	87 %		85 %	

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
får det stöd de behöver				
Andel elever i gymnasieskolan som anser att de får det stöd de behöver (index)	78 %		75 %	
Alla grundskolor ska ligga på eller över Salsavärdet	29%		100%	
Elevhälsa (index)	65		62	

Utbildning Gävles verksamheter har en god lärandemiljö

Nämndens verksamheter

Pedagogisk omsorg. Den senaste enkäten visade att 100 procent av vårdnadshavare med barn i pedagogisk omsorg instämmer helt och hållet eller ganska bra på frågan "*Ges vårt barn förutsättningar att utvecklas och lära*".

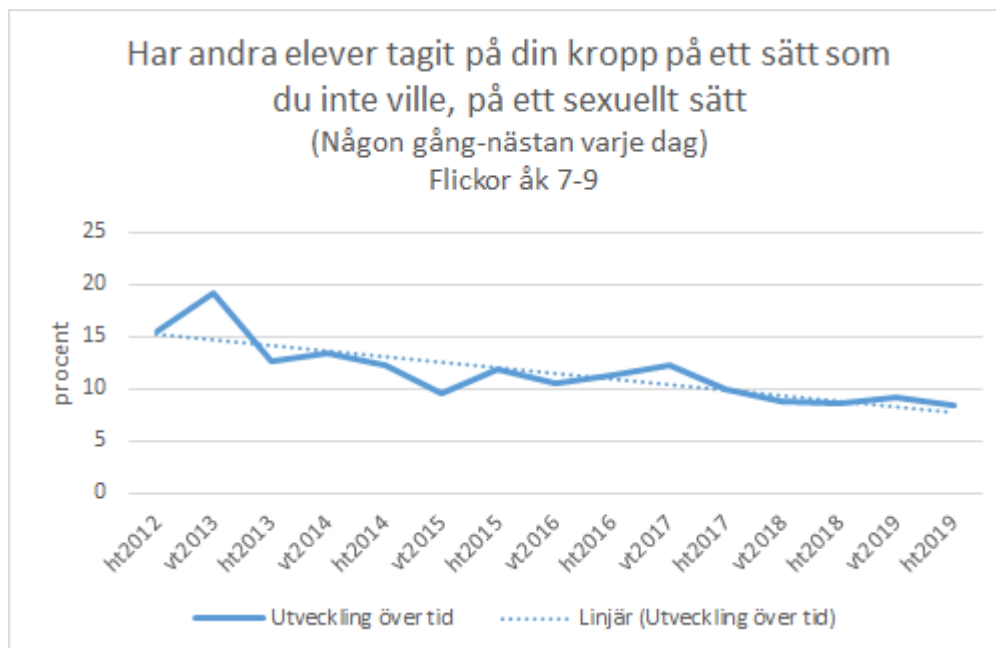
Förskolan: Enligt den senaste enkäten till vårdnadshavare i förskolan upplever 96 procent av vårdnadshavarna i Gävle att deras barn trivs på förskolan. Resultatet är något lägre än resultatet för riket. På frågan "*Jag upplever att det är tydligt att kränkande behandling inte accepteras på förskolan*" instämmer 83 procent av vårdnadshavarna helt och hållet/instämmer ganska bra att så är fallet. Resultatet ligger något lägre än för riket.

Några exempel på aktiviteter som genomförts på förskolorna under vårterminen:

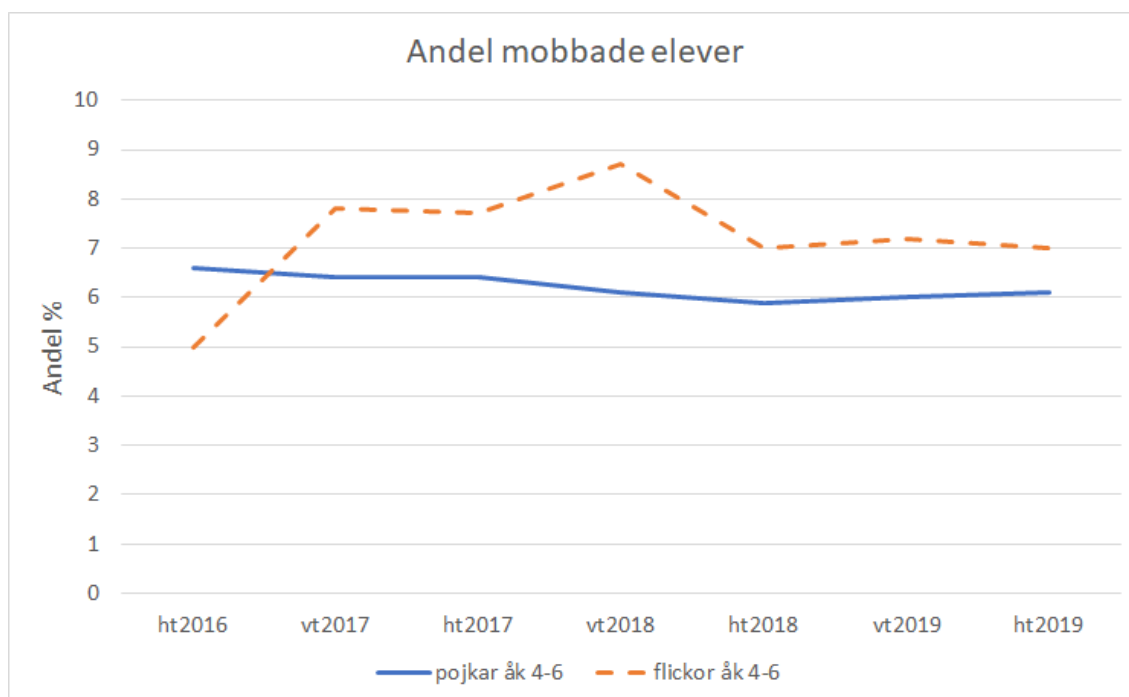
- Likabehandlingsträffar med utbildning och information gällande ändring i diskrimineringslagen.
- Genomgång och implementering av rutinen "Anmälan av kränkande behandling till huvudman".
- Förskolorna skriver in i sina handlingsplaner hur de ska arbeta med diskrimineringsgrunden kön.
- Plan mot diskriminering och kränkande behandling presenteras under utvecklingssamtalet med vårdnadshavare.
- BIG (Brottsförebyggarna i Gävle) har genomfört utbildningar i värdegrundsarbete, kunskap om kränkningar, trakasserier och diskriminering och för personal på tillfälliga förskolor.

Fritidshem: För elever i förskoleklass till årskurs 3 ingår en fråga om trivsel på fritidshemmet i enkäten som genomförs två gånger per läsår. 85 procent av eleverna har svarat **bra** på frågan "*Hur trivs du på Fritids*". Det finns en variation mellan olika fritidshem. Det högsta resultatet ligger på 100 procent, det lägsta på 71 procent. Flickor svarar bra i något högre utsträckning än pojkar.

Grundskoleutbildningen: Gävlemodellen används av 33 skolor, varav fem fristående. Flera skolor framhåller arbetet med Gävlemodellen som en framgångsfaktor i arbete med trygghet och mot kränkningar. Skolverkets nationella undersökning visar att 8,1 procent av eleverna på mellan- och högstadiet är mobbade. I Gävle är motsvarande siffra 5,3 procent (oktober 2019). Sedan starten hösten 2012 visar mätresultaten i Gävlemodellen att andelen elever som blivit kränkta på nätet minskat, att andelen elever som sett kränkningar på den egna skolan minskat samt att en lägre andel flickor i årskurs 7-9 blivit utsatta för sexuella trakasserier.

Den positiva utvecklingen är tydlig i årskurs 7-9. Andelen mobbade är betydligt lägre i den gruppen jämfört med riket. När det gäller elever i årskurs 4 – 6 ser vi inte samma positiva utveckling. I den könsuppdelade statistiken för årskurs 4 - 6 ser vi en tydlig trend. Andelen mobbade flickor i årskurs 4 - 6 har ökat samtidigt som andelen mobbade pojkar minskar något.

Sverige har länge haft en relativt låg förekomst av mobbning jämfört med andra länder, men det finns nu flera färskna rapporter som visar på att mobbningen ökar.

BRIS årsrapport för 2018 visar att kontakterna om mobbning har ökat stort, med 48 procent 2016–2018. Ökningen är störst i samtal från yngre barn, i åldersgruppen 10–12 år är ökningen 73 procent. Att Bris kontakter om mobbning ökar bland yngre barn kan vara ett tecken på att barn i lägre årskurser har färre möjligheter att söka hjälp i sin närhet. Tillgången till elevhälsan

är ofta lägre på mellanstadiet medan mer resurser läggs på högstadiet och gymnasiet. Barn i åldern 10–12 år beskriver att det är svårt att bli tagen på allvar av vuxna när barnet berättar om något svårt, det gäller mobbning såväl som psykisk ohälsa och annan utsatthet. Vuxna tenderar ofta att se på yngre barns problem som mindre problem vilket kan leda till att mobbning inte fångas upp och insatser uteblir.

I den senaste upplagan av Skolbarns hälsovanor har andelen elever som trivs i skolan minskat i alla åldrar. Det visar sig både i frågor om hur bra elever tycker om skolan, och i frågor om hur snälla och hjälpsamma elever är mot varandra i skolan. Samtidigt ökar andelen elever som varit utsatta för mobbning. Rapporten visar vidare att under perioden 2001/02–2009/10 var andelen mobbade i det närmaste stabil bland både flickor och pojkar. Resultatet från de senaste mätningarna visar en ökning i andelen flickor, jämfört med mätningen 2009/10. Bland pojkar ses en ökning sedan mätningen 2013/14.

Även Skolverkets rapport "Attityder till skolan" som nyligen publicerades visar en samstämmighet med den statistik som tagits fram genom Gävlemodellens enkäter. Skolverket sammanfattar läget på följande sätt: Av de olika former av kränkande behandling som ingår i undersökningen upplever eleverna att de oftast blir utsatta för att andra elever anklagar dem för sådant de inte har gjort eller kan rå för. Det gäller både yngre och äldre elever. De yngre eleverna upplever att de blir utsatta för kränkande behandling oftare än de äldre eleverna. Andelen elever som upplever att de någon gång har utsatts för kränkande behandling har ökat sedan 2015. De yngre eleverna känner sig, oftare än de äldre, mobbade av andra elever. Totalt 12 procent av de yngre eleverna känner sig mobbade minst en gång i månaden. Motsvarande andel för de äldre eleverna är 6 procent, vilket är en ökning jämfört med 2015 då andelen var 3 procent. Andelen elever som aldrig känner sig mobbade av andra elever har minskat – för de yngre eleverna från över 70 procent 2015 till 65 procent år 2018, och för de äldre eleverna från nästan 90 procent 2015 till mindre än 80 procent 2018.

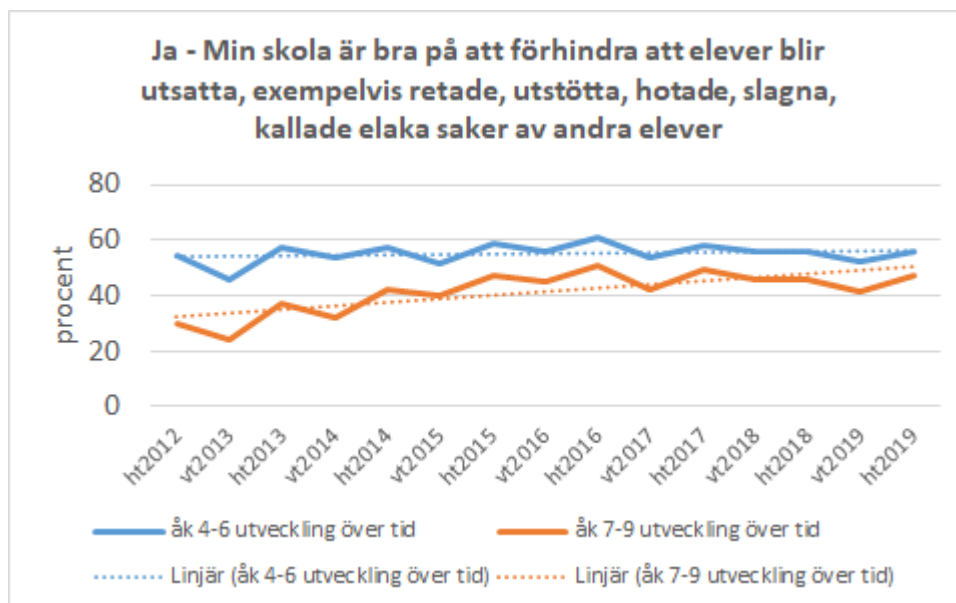
Viktiga grundstenar i Gävlemodellen är att arbetet ska utgå från aktuell forskning och den lagstiftning som gäller. Arbetet ska även utgå från en aktuell nulägesanalys. Flera insatser har inletts där den aktuella lägesbilden har presenterats. Elevhälsans olika kompetenser har träffats och diskuterat olika strategier. Ett samarbete med Högskolan i Gävle har inletts där bilden av en ökad utsatthet för flickor i årskurs 4-6 presenterats. Förhoppningen är att samarbete mellan Utbildning Gävle och högskolan ska leda till fördjupade kunskaper för att ta fram bättre åtgärder/insatser.

Ett område som Skolinspektionen granskar i tillsynen/kvalitetsgranskningen är skolornas arbete med trygghet och studiero. Skolinspektionens granskning 2019 visar att flera av skolorna i Gävle i beslutet fått omdömet "*Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.*" Skälen till bedömningen är att skolorna har ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla trygghet och studiero, vilket gör att elevernas vardag i skolan till övervägande del präglas av trygghet och studiero. Skolorna kartlägger elevernas upplevelse av trygghet och studiero, analyserar resultatet av kartläggningen och vidtar åtgärder. Utöver de trygghetsskapande åtgärder som skolorna vidtar mot bakgrund av trygghetsenkäten bedrivs andra typer av förebyggande insatser. På dessa skolor har elevhälsan en viktig roll i det förbyggande arbete.

Resultatet från den senaste kartläggningen i Gävlemodellen visar på skillnader mellan flickor och pojkar i upplevd arbetsro. Flickor upplever i lägre grad arbetsro än pojkar. Skillnaden finns redan på mellanstadiet och blir sedan större på högstadiet. För påståendet det är lugnt på de flesta lektioner och jag har fått arbetsro anger 59 procent av pojkarna i årskurs 7-9 att påståendet stämmer exakt eller bra. För flickorna i årskurs 7-9 anger 48 procent att påståendet stämmer exakt eller bra.

För att elever som blivit utsatta eller sett någon annan bli utsatt, ska bestämma sig för att vända sig till och berätta detta för en vuxen är det viktigt att det finns tillitsfulla relationer som skapas av vuxna. Den senaste kartläggningen visar att det även här finns könsskillnader i hur eleverna svarar. 80 procent av pojkarna på högstadiet instämmer exakt eller ganska bra på påståendet "*Jag kan prata med lärare eller annan skolpersonal på skolan och känner att de verkligen förstår mig*". För flickorna är det 69 procent som svart positivt på frågan.

En fråga som funnits med sedan starten 2012 är *Min skola är bra på att förhindra att elever blir utsatta*. Nedanstående diagram visar till en början en tydlig positiv resultatutveckling för Gävles skolor. De senaste kartläggningarna visar att den positiva utvecklingen stannat av. Statistiken visar även att det fortfarande finns en stor förbättringspotential.

Gävlemodellen är ingen garanti för att mobbning inte kan förekomma på skolan. Men skolorna har bättre förutsättningar att förebygga, minska samt hantera mobbning som uppstår. Skolorna får även långsiktigt stöd för att upprätthålla och utveckla arbetet. Skolinspektionens granskningar i Gävle visar att det är just skolor där det finns ett tydligt ledarskap med ett målinriktat kvalitetsarbete kring frågor om trygghet och studiero som lyckas bäst. Uthållighet och gemensamt förhållningssätt är viktiga framgångsfaktorer i detta arbete.

Gymnasieutbildningen:

Borgarskolan och Polhemsskolan har detta läsår gått in i Gävlemodellen, vilket innebär kontinuerlig uppföljning av alla elevers upplevelser och analys av studiero och skolans trygghetsarbete. Implementering av Gävlemodellen inkluderar tillsättande av ansvariga personer i trygghetsteam samt att välja ut personal till personalutbildare.

Elevhälsoteamet får en direkt roll att arbeta med kränkande behandlingsärenden, bristande trygghet och studiero. Samtidigt får trygghetsteam tillika elevhälsoteam ett direkt ansvar att tillsammans med skolläda arbeta utifrån trygghetsplanen, likabehandlingsplanen och jämställdhetsplanen i förebyggande och främjande syfte. Insatser görs sedan utifrån resultaten av enkäterna. Analysen görs av rektor, biträdande rektor, trygghetsteam, elevhälsoteam samt elevråd tillsammans. Syftet är att direkt och indirekt arbeta med de områden som framkommer i enkätresultaten gällande trygghet och studiero. Rektor och biträdande rektorer ska kontinuerligt följa upp det förebyggande arbetet. Vasaskolan börjar att implementera Gävlemodellen vårterminen 2020.

Kartläggning som genomfördes under oktober 2019 för eleverna på Polhemsskolan och Borgarskolan visade att informationen om enkäten samt rutinerna för genomförandet fungerat bra. Svarefrekvensen ökade betydligt jämfört med kartläggningen på vårterminen. Andelen elever som svarade på enkäten var 78 procent vilket får betraktas som en hög svarefrekvens. Samtliga elever på gymnasieskolan deltog i genomförandet av enkätundersökningen. Enkäten är översatt till fyra språk förutom svenska. Uppföljningen visade att 7 procent av eleverna använt ett annat språk än svenska när de svarat på enkäten. Höstens kartläggning visar att andelen mobbade elever ligger på 2,8 procent vilket är något lägre än för grundskolan årskurs 7-9. Kartläggningen visar att skillnaden mellan könen med avseende på mobbning är liten. Det finns dock en överrepresentation av utsatthet för mobbning i gruppen elever som inte

identifierar sig som flicka eller pojke. Kartläggningen visar även att pojkar i större utsträckning än flickor utsätts för fysisk mobbning, medan flickor oftare utsätts för social mobbning, exempelvis social uteslutning. En utmaning för gymnasieskolan är att få eleverna att berätta om sin utsatthet för skolans personal. Kartläggningen visar att endast 22 procent anger detta. Höstens kartläggning visar även att 28 procent av eleverna inte vet eller är osäkra vem de ska prata med på skolan om de själva eller någon annan elev blivit orättvist behandlad av vuxna på skolan. En ytterligare utmaning är att få eleverna att känna sig delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler. 45 procent av eleverna är osäkra på vem som bestämt dessa regler. Bara 20 procent av eleverna anger att detta har skett av lärare och elever tillsammans.

Efter resultatet av vårens kartläggning kommer bland annat framtagande av nya ordningsregler göras tillsammans av elevrådet, all personal och skolläda. Här tydliggörs också den disciplinära trappan utifrån skollagen. De nya ordningsreglerna ska implementeras för all personal på APT och alla elever vid schemalagd mentorstid. Vidare arbetar gymnasieskolorna med att utveckla elevernas ansvar, delaktighet och inflytande.

Generellt om värdegrundsarbete

Generellt kan det uppmärksammas att svarsfrekvensen på Gävlemodellens enkäter är mycket hög, vilket innebär att svaren är mycket tillförlitliga. På den senaste mätningen i oktober 2019 var svarsfrekvensen för förskoleklass till årskurs 3 90 procent, för årskurs 4-9 88 procent och för gymnasieskolan 78 procent. För årskurs 4-9 är det den högsta svarsfrekvensen sedan mätningarna startade hösten 2012. BIG tillhandahåller kontinuerligt stöd till skolläda och skolenheterna i arbetet med Gävlemodellen. Big har tillsammans med skolläda från grundskole- och gymnasieutbildningen samt en representant från Skolverket arbetat fram en "Trygghetsplan" som utgår från den nya skrivningen i diskrimineringslagen. Alla förskolor och skolor ska använda Trygghetsplanen i sitt värdegrundsarbete.

BIG har genomfört utbildningar i gruppstärkande arbete och även kring våldsprevention i två olika program "Agera tillsammans", som vänder sig mot mellanstadiet, och "MVP" (mentorerna i våldsprevention), som vänder sig mot högstadiet och gymnasiet.

Utvecklingsarbete

Edtech, som är en integrerad del av verksamhetssystemet i Stratsys, är Utbildning Gävles kvalitetssystem och stödjer såväl den kommunala som den omfattande statliga styrningen. Efter nio månader av implementering skall samtliga verksamheter arbeta "skarpt" i systemet från och med höstterminen 2019. Utvecklingen av modellen avstannar dock inte i och med det utan pågår fortfarande. Fler användare på arbetslagsnivå involveras successivt i arbetet. Till dags dato har 98% av alla enheter genomfört en nulägesanalys. Flertalet har dessutom dokumenterat och följt upp aktiviteter och mål samt gjort en kvalitetsrapport för läsåret 2018/19.

Utbildning Gävle har beslutat att det skall upprättas Trygghetsplaner för att underlätta arbetet med att skapa trygga skolor utan kränkningar, trakasserier och diskriminering. Varje år görs en ny Trygghetsplan utifrån varje enskild verksamhet. Arbetet med aktiva åtgärder är en ständigt pågående process som skall dokumenteras fortlöpande och ses som en del i Trygghetsplanen. Utbildning Gävle har i samarbete med Stratsys tagit fram en modell som nu är färdigutvecklad och implementerad för Grundskola och Gymnasieskola som en integrerad modul i Stratsys där en stor del av underlaget redan skapas och är tillgängligt utifrån det dokumenterade systematiska kvalitetsarbetet.

Analys av indikatorerna

Trygghetsindex föräldrar: Indikatorn baseras på frågor om barn/elevs trygghet i Skolinspektionens enkäter till vårdnadshavare i förskola, förskoleklass och grundskola. Målvärdet uppnås.

Trygghetsindex elever: Indikatorn baseras på frågan "Jag känner mig trygg i skolan". Värdet är en sammanvägning av resultatet för eleverna i årskurs 5, 9 samt gymnasieskolan åk 2. Målvärdet uppnås delvis.

Delaktighetsindex elever: Indikatorn baseras på 4 frågor i Skolinspektionens enkäter till eleverna i årskurs 5, 9 samt gymnasieskolan åk 2. Målvärdet uppnås ej.

Lärandemiljö förskolan: Indikatorn baseras på 3 frågor i Skolinspektionens enkät. Jämfört med riket ligger resultatet lägre på samtliga frågor. Målvärdet uppnås ej.

Lärandemiljö grundskola: Indikatorn baseras på 8 frågor i Skolinspektionens enkäter till vårdnadshavare och elever i grundskolan. Målvärdet uppnås.

Lärandemiljö gymnasieskolan: Indexvärdet består av 3 frågor i Skolinspektionens enkät. Målvärdet uppnås ej.

Närvaro grundskola: Närvaron har minskat till 90,4 (2018 91,4). En större kartläggning har under hösten inletts för att närmare ta reda på orsakerna till frånvaron och variationen mellan eleverna i syfte att bättre kunna åtgärda problematisk frånvaro och dess inverkan på studieresultaten. Målvärdet uppnås ej.

Närvaro gymnasieskola: Närvaron har ökat något till 86,6 procent (2018 86,3). Målvärdet uppnås ej.

Socialt hållbarhetsindex (elever): Indexvärdet bygger på frågor i Skolinspektionens enkät om grundläggande värden i undervisningen och vänder sig till elever i årskurs 9 och årskurs 2 (gy). Målvärdet uppnås delvis.

Indikator	Utfall		Målvärde	Status	Prognos Helår
Trygghetsindex föräldrar	88		88		
Trygghetsindex elever	88		89		
Delaktighetsindex elever	53		60		
Lärandemiljö i förskolan	89		92		
Lärandemiljö i grundskolan	74		74		
Lärandemiljö i gymnasieskolan	71		75		
Närvaro grundskolan	90,4 %		95 %		
Närvaro gymnasieskola	86,6 %		91 %		
Socialt hållbarhetsindex elever	59		60		

1.2 Medarbetare

Utbildning Gävles medarbetare utmanar och leder barn och elever mot högre måluppfyllelse

Nämndens verksamheter

Kompetensutveckling

Under upptakten till höstterminens arbete deltog ca 550 skollära, lärare och elevhälsopersonal från grundskole- och gymnasieutbildningen i en föreläsning med Ross Green. Föreläsningen handlade om ett samarbetsbaserat förhållningssätt till barn och ungdomar med problemskapande beteenden. Ross Green har utvecklat förhållningssättet utifrån en lång

erfarenhet att arbeta med dessa barn och ungdomar. Förhållningssättet, Collaborative & Proactive Solutions (CPS) utgår från att barn gör så gott de kan och att problematiska beteenden är ett resultat av brister i de kognitiva förmågor som barnet behöver för att hantera vardagens utmaningar. I föreläsningen presenterades grunderna i CPS både utifrån teoretiskt synsätt och praktisk användning.

Förstelärare inom Utbildning Gävle har ett uppdrag att verka utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet samt främja lärares professionella utveckling på skolenheten, i rektorsområdet och i kommunen. Förstelärarna sprider goda exempel på den egna skolan, i rektorsområdet och inom kommunen och håller sig välorienterad om aktuell forskning. Pedagogiska utvecklingsledare i förskolan har ett liknande uppdrag. Verksamheterna har valt tre gemensamma områden för förstelärarna att samarbeta kring; Ledarskap i klassrummet (förskolans pedagogiska utvecklingsledare deltar), Betyg och bedömning samt Trygghet och studiero.

Rekrytering

Det blir allt svårare att rekrytera behöriga och legitimerade lärare till förskola och skola. Ett särskilt rekryteringsprojekt har startat inom Utbildning Gävle för att öka attraktionskraften för Gävle kommun som arbetsgivare och våra verksamheter som arbetsplatser. Målet är att säkerställa behovet av behöriga, legitimerade lärare i våra verksamheter. Projektet fokuserar på flera målgrupper; redan anställd i kommunen; lärare som är verksamma inom andra yrken eller som arbetar för andra arbetsgivare; förskollärare- och lärarstudenter; pensionerade lärare. Projektet kommer även att undersöka skolledares förutsättningar att utföra sina uppdrag, eftersom ledarskapet är viktigt för att lärare ska trivas och utvecklas i sina yrken.

Flera aktiviteter har genomförts under året, bland annat en informationsträff för vikarier om de olika yrken som finns inom Utbildning Gävle. Alla yrkesroller fanns representerade för frågor, deltog gjorde även studie- och yrkesvägledare från vuxenutbildningen. Information om samarbetet med högskolorna i Gävle och Dalarna om arbetsintegrerad lärarutbildning, möjligheten att studera till matematik och NO-lärare och få anställning samtidigt. Deltagande på Skoljobbmässa i Stockholm i syfte att få pedagoger till Gävle samt på AOUM-mässan (arbete och utbildning) i Sandviken för att få personer intresserade av att utbilda sig inom pedagogiska yrken.

Utbildning Gävle har tillsammans med HR centralt genomfört ett pilotprojekt, Breddad rekrytering. Projektet bygger på att se över vilka arbetsuppgifter som idag utförs av utbildad/kvalificerad personal och därefter bedöma vilka av dessa arbetsuppgifter som är av enklare karaktär och då kan utföras av personer som eventuellt har ett funktionshinder eller har en lägre utbildningsgrad. För Utbildning Gävle handlar det om att avlasta legitimerade lärare och förskollärare med arbetsuppgifter som kan genomföras av andra. Förskolan har kommit längst i arbetet och har under våren anställt fyra personer som förskolestöd. En första uppföljning gjordes i juni och verksamheterna kunde se positiva effekter av de nya befattningarna. Förskollärare och barnskötare har, som syftet var, kunna fokusera mer på barnens lärande och utveckling. Ytterligare två förskolor och en grundskola har under hösten gjort översynen, men ännu inte anställt några stödfunktioner.

Skolorna har sedan tidigare börjat anställa personal med andra kompetenser, till exempel socialpedagoger och elevcoacher. Ett ytterligare stöd till detta kommer genom att riksdagen i vårbudgeten 2019 beslutat om 475 mnkr till lärarassistenter. Syftet med statsbidraget är att utöka antalet lärarassistenter vid skolenheterna. Med lärarassistent avses personal som avlastar lärarna så att lärarna kan ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen. Statsbidraget får användas till att utöka antalet lärarassistenter och senare för att bibehålla det utökade antalet. För att få del av statsbidraget ska huvudmannen själv finansiera minst en lika stor del av kostnaderna. Gävle har ansökt om och beviljats 3 mnkr för hösten 2019.

Antalet elever ökar i Gävle, men även i andra kommuner, vilket ger en ökad konkurrenssituation. Gävle använder sig av de statliga satsningarna på förstelärare och lärarlönelyftet, men gör även särskilda kommunala lönesatsningar på vissa grupper. I ett långsiktigt rekryteringsperspektiv, men även för att förstärka med personal inom förskola och skola, arbetar Utbildning Gävle med lärlingar, traineer och extratjänster. I förskolan och grundskolan finns idag ca 120 praktikanter, lärlingar, extratjänster och nystartsjobb. De olika

tjänsterna erbjuds i ett samarbete mellan Utbildning Gävle, Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsenheten.

Gemensam bemanningsenhet

Gävle kommun har från och med 1 oktober 2019 en gemensam bemanningsenhet som rekryterar och bemannar alla visstidsanställda under 6 månader. Samtliga fyra sektorer har varit representerade i en arbetsgrupp som arbetat med att säkra ett bra stöd och vikarieförsörjning till alla verksamheter, bland annat att skapa arbetsprocesser och rutiner för rekrytering och bemanning av vikarier; att rekrytera personal till bemanningsenheten samt att säkerställa systemstöd. Parallellt har Utbildning Gävle utarbetat en organisation för beställning av vikarier.

Medarbetarundersökning

Genomförande av medarbetarundersökningen är framflyttat till mars 2020. Resultat, analyser och åtgärder redovisas i delårs- och årsredovisningar under 2020.

Analys av indikatorerna

Andelen årsarbetare med förskolläraryrlegitimation har minskat något till 53 procent (avser 2018, utfall för 2019 fås i april 2020). I förhållande till riket, där andelen minskat (43 procent) har Gävle en hög andel legitimerade förskollärare. Målvärdet nås. **I fritidshemmet har andelen med pedagogisk högskoleexamen** ökat och är fortsatt hög (69 procent), betydligt högre än i riket, där andelen har minskat till 40 procent (avser 2018, utfall för 2019 fås i april 2020). Det högt satta målvärdet nås inte riktigt.

Indikatorn för **legitimation i skolan** är ett index av skolformerna förskoleklass, grundskola samt gymnasieskola. Indikatorn har målvärde 100 procent utifrån de krav som finns i skolans författningar, det innebär att det trots förbättrade resultat är svårt att nå målvärdet. Redovisning från SCB för läsåret 2018/2019 (uttag februari 2019) visar att andelen lärare i grundskolan med legitimation och behörighet i minst ett ämne har ökat något och är något högre än riket (78,2 jmf 77,8 procent). I gymnasieskolan har andelen minskat något både i Gävle och i riket och fortfarande något lägre än i riket (80,9 jmf 81,7 procent). Målvärdet uppnås inte. I sarskolan redovisas andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen, i Gävle är andelen betydligt högre än i riket för både grund- och gymnasiesarskolan.

Medarbetarundersökningen genomförs i mars 2020. Inget resultat kommer att redovisas för 2019.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Andel årsarbetare med förskolläraryr examen		52 %	Ok	Uppnås
Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning (fritidshem)		78 %	Större avvikelse	Uppnås ej
Andel lärare med legitimation i skolan	78,2 %	 100 %		
Lärande i arbete (MAU)		80	Ok	Uppnås
Medarbetarskap (MAU)		83	Mindre avvikelse	Uppnås delvis

Utbildning Gävles chefer leder medarbetare mot goda resultat

Nämndens verksamheter

Nätverk i Gävleborgs län

Förvaltnings- och sektorcheferna i Gävleborg har gett verksamhetscheferna i länet ett uppdrag att skapa ett nätverk. Syftet är att i samverkan se över hur vi tillsammans kan öka utbildningsnivån i länet samt att ge förutsättningar för att rektorer i länet att samverka. Verksamhetschefer för gymnasie- och vuxenutbildningarna har träffats och planerat in två träffar för rektorerna. Högskolan Gävle ska föreläsa kring temat första träffen. Andra träffens innehåll planeras efter rektorernas utvärdering och önskemål.

Det statliga rektorsprogrammet

75 procent av biträdande rektorer och rektorer inom förskola och skola har genomgått eller genomgår det statliga rektorsprogrammet. Skollagen ställde tidigare enbart krav på genomgången rektorsprogram för skolans rektorer, därför prioriterades grundskole- och gymnasieutbildningen. 90 procent av skolledarna inom skolan har genomgått eller genomgår rektorsprogrammet. Från halvårsskiftet 2019 benämns även förskolechefer som rektorer och krav ställs på genomgången rektorsprogram. Befattningsutbildningen är dock inte obligatorisk för rektorer som var verksamma som rektorer (förskolechefer) inom förskolan den 1 juli 2019, vilket gäller alla rektorer i förskolan inom Utbildning Gävle. Två av nuvarande rektorer för förskolan har ännu inte genomgått rektorsprogrammet.

Systematiskt kvalitetsarbete

Ett omtag av det systematiska kvalitetsarbetet har genomförts, syftet är att ännu tydligare anpassa strukturen för förskolans och skolans systematiska kvalitetsarbete. Utvecklingssatsningen innebär att skolledare inom förskolan och skolan tydligare ska få en ingång till sin dagliga planering och uppföljning genom Stratsys. Här samlas planering och dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet, det systematiska arbetsmiljöarbetet, resursplanering för grundskoleutbildningen, egenkontroll enligt miljöbalken samt den alltmer omfattande hanteringen av statsbidrag. Ett tydligt årshjul för skolledarens planering och uppföljning har skapats. Edtech är samlingsnamnet för Utbildning Gävles kvalitetssystem och stödjer såväl den kommunala som den omfattande statliga styrningen. Samtliga verksamheter arbetar "skarpt" i systemet från och med höstterminen 2019. Fler användare på arbetslagsnivå involveras successivt i arbetet. Till dags dato har 98 % av alla enheter (och i vissa fall arbetsgrupper) genomfört en nulägesanalys. Flertalet har dessutom dokumenterat och följt upp aktiviteter och mål samt gjort en kvalitetsrapport för läsåret 2018/19. I ett kommungemensamt projekt utvecklas möjligheterna att även hantera de personella och ekonomiska uppföljningarna i systemet.

Kartläggning i grundskolan och gymnasieskolan - kollegialt lärande och kompetensutveckling

Under 2018 och 2019 har en kartläggning genomförts av alla grundskolor och påbörjats på gymnasieskolorna inom Utbildning Gävle. Syftet med arbetet var att ta fram ett underlag och en analys som ger insikter och verktyg för att åstadkomma bestående effekter för att förbättra måluppfyllelsen. Stefan Weinholz, Högskolan i Dalarna, anlätades för att leda arbetet. Som metod för arbetet valdes en intern och kollegial ansats som innebär att rektorer/biträdande rektorer i par genomförde kartläggningar på en skolenhet i ett skolområde där de själva inte jobbade.

De främsta skälen till att välja intern kollegial kartläggning som metod var:

- Att de som genomför kartläggningen utvecklar ett kritiskt förhållningssätt till sin egen profession och till dess sammanhang för att på så sätt bidra till förbättringar i praktiken.
- En ökad kännedom och kunskap om andras skolors förutsättningar och villkor hos

rektorer/biträdande rektorer kan stimulera och gynna ett kollegialt lärande kring gemensamma framgångsfaktorer och utvecklingsområden.

- Att kunna utgöra ett kollegialt stöd för den rektorskollega vars skola man besökt genom den kännedom och kunskap man fått om skolenheten.
- Genom att undersöka, reflektera och analysera en annan skolas organisation och verksamhet få insikter och perspektiv på den egna skolan och det egna ledarskapet.
- Att kartläggningen görs av kommunens egna rektorer/biträdande rektorer ökar möjligheten att se kartläggningen som ett underlag för utveckling snarare än som kontroll/granskning.
- Att de underlag som samlas in är en del i det systematiska kvalitetsarbetet och kan ge såväl enskilda skolor, skolområden som förvaltningen viktig information om sådant som i andra datainsamlingar/mätningar riskerar att bli osynligt.

Stefan Weinholz beskriver i sin sammanfattande rapport att han mötte öppenhet, nyfikenhet och engagemang kring att både öppna upp sin egen skolenhet och att studera andras. Utan en sådan inställning hade sannolikt arbetet med kartläggningar inte kunnat genomföras. Detta förhållningssätt från rektorer och biträdande rektorer kan han inte förstå på annat sätt än att det finns en stor trygghet och tillit till varandra inom skolledargruppen och att sektorledningen som initierade detta arbete också omfattas av den tilliten. En god och viktig förutsättning inte bara för detta arbete utan även för fortsatt arbete med att utveckla och förbättra grund- och gymnasieskolan i Gävle. Sektorledningen som initierat och möjliggjort detta arbete bör också uppmärksammas för sitt nytänkande och mod. Enligt Stefan Weinholz finns inget motsvarande upplägg hos någon annan kommun i Sverige. Tillvägagångssätt och upplägg har därför väckt nyfikenhet och intresse från andra skolorganisationer i landet.

Skolinspektionens tillsyn och kvalitetsgranskning

I skolinspektionens kvalitetsgranskningar av skolor granskar man bland annat rektors ledarskap. I tillsynen är det området styrning och utveckling som granskas. I kvalitetsgranskningen görs bedömningen i tre steg; i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Av åtta granskade skolor är bedömningen att rektor leder och styr i hög utsträckning på två skolor, i flera delar på fyra skolor och i låg utsträckning på två skolor. De två skolor som haft tillsyn har inte haft några anmärkningar på området styrning och utveckling. I samband med Skolinspektionens återföring till Gävle kommun kommenterades Utbildning Gävles ledningsorganisation för förskolor och skolor. Innan tillsynen och kvalitetsgranskningen fanns hos Skolinspektionen en farhåga om organisationen med rektorer och biträdande rektorer kunde innebära att rektorerna inte hade tillräcklig kunskap om och förutsättningar att leda sina stora organisationer. Vid återföringen konstaterade Skolinspektionen att de fått revidera sin uppfattning och att organisationen i förskola, grundskole- och gymnasieutbildningen fungerar mycket väl och att rektorerna har god och djup kunskap om sina verksamheter. De konstaterade också att teamtanken med organisationen är lyckosam och framhöll den nära samverkan mellan rektorerna som en framgångsfaktor. Skolinspektionen lyfte också fram att organisationen inom Utbildning Gävle är samstämmig i sin bild av verksamheten, från personal till politisk ledning - en till stora delar väl fungerade styrkedja.

Projekt rekrytering - ledarskap

Inom projektet rekrytering finns en grupp som arbetar med ledarskap. Arbetsgruppen har planerat en utbildning för att stärka ledares kunskaper inom arbetsrätt, ett av syftena är också att få insikt i de förutsättningar ledarna har i sin vardag. En första utbildning genomfördes i slutet av september och kommer att följas av flera insatser.

Medarbetarundersökning

Genomförande av medarbetarundersökningen är framflyttat till mars 2020. Resultat, analyser och åtgärder redovisas i delårs- och årsredovisningar under 2020.

Analys av indikatorerna

Indikatorerna bygger på medarbetarundersökningen som inte genomförs under 2019.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Styrning (MAU-HME)	—	86	Mindre avvikelse	Uppnås delvis
Delaktighet (MAU)	—	85	Mindre avvikelse	Uppnås delvis
Ledarskap (MAU)	—	82	Mindre avvikelse	Uppnås delvis

Utbildning Gävles verksamheter har jämställda och jämlika arbetsvillkor och jämställda löner.

Nämndens/bolagets verksamheter

Arbetsgivaren genomför årligen en lönekartläggning inför kommande års löneöversyn. 2019 års prioriteringar utgick från kommunens mål om likvärdiga löner. Resultatet av lönekartläggningen och yrkanden från förvaltningarna ligger som grund för prioriteringarna. För Utbildning Gävles del prioriterades fritidspedagoger, förskollärare, biblioteksassistenter och bibliotekarier. Prioriteringen har hanterats i samband med löneöversynen 2019, som nu är avslutad för de flesta avtalsområden. Inför löneöversyn 2020 prioriteras för Utbildning Gävles del skolsköterskor och gymnasielärare.

Analys av indikatorerna

Jämställda villkor mäts genom nyckeltalen anställningsvillkor, chefsstruktur, föräldraledighet/VAB samt sjukfrånvaro. Maxvärde för indikatorn är 10 vilket innebär fullständig jämställdhet mellan könen gällande: anställningsvillkor – könsfördelning, medianlön och sysselsättning; chefsstruktur – medianlön, könsfördelning och antal medarbetare per chef; föräldraledighet och VAB (vård av barn); sjukfrånvaro. Resultatet är oförändrat sedan föregående år och ligger över snittet i kommunen. Målvärdet nås.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Jämställda villkor	4	4		

1.3 Hållbar tillväxt

Utbildning Gävles verksamheter är attraktiva och håller hög kvalitet

Nämndens/bolagets verksamheter

För att öka Gävle kommuns attraktivitet och stödja ett växande Gävle är det viktigt att utbildningsnämndens verksamheter är attraktiva och håller hög kvalitet. Under övriga mål redovisas hur nämnden arbetar för att ständigt utveckla sina verksamheter.

Gavlefastigheter AB (GFAB) ansvarar sedan hösten 2018 för Utbildningsnämndens strategiska lokalresursplanering och utblicksarbete. Gävle fortsätter att växa vilket ställer stora krav på lokalinvesteringar i förskolor och skolor. Under 2019 fortsätter planeringen av rust och utbyggnad av Vasaskolan, en ny F-6-skola i Hemlingby samt utökning av högstadies- och gymnasieplatser i centrala Gävle. I Björke och Trödje tas paviljonger bort och till- och ombyggnad sker för förskola. Utifrån det ekonomiska läget görs en översyn av prioriteringar i

investeringsbudgeten tillsammans med GFAB.

Under 2019 har GFAB gjort områdesutredningar av de olika delarna av Gävle. Dessa utredningar ger ett grundligt underlag för framtida investeringsplanering i förhållande till de barn- och elevprognoser som finns för respektive område.

Analys av indikatorerna

Nöjd medborgarenkäten har genomförts för 2019, 135 kommuner deltog. I Gävle tillfrågades ett slumpmässigt urval på 1600 personer i åldrarna 18-64 år, 36 procent av dessa besvarade enkäten. Mätningen visar att nöjdheten är högst vad gäller gymnasieskolan som ligger högre än övriga deltagande kommuner. Index för grundskolan har sänkts och ligger lägre än övriga deltagande kommuner. Indexet för förskolan har sänkts något och ligger även det lägre än för övriga deltagande kommuner. I Utbildning Gävles egna undersökningar samt i Skolinspektionens enkäter är resultatet betydligt bättre och i paritet med eller över rikets. De egna undersökningarna är också totalundersökningar och har en betydligt högre svarsfrekvens.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
NMI (nöjd medborgarindex) förskola	59		61	
NMI (nöjd medborgarindex) grundskola	51		56	
NMI (nöjd medborgarindex) gymnasieskola	60		63	

Barn och elever är kreativa, nyfikna, har självförtroende och viljan att pröva nya idéer.

Nämndens/bolagets verksamheter

I Gävlemodellens enkäter som genomförs två gånger per läsår för samtliga elever i årskurs 4 till 9 finns frågan "*Jag ser fram emot att lära mig nya saker i skolan*". Det senaste resultatet från undersökningen i oktober 2019 visar på betydande skillnader mellan årskurser och kön. Andelen som svarat att påståendet stämmer exakt eller bra är högst i årskurs 4 och minskar successivt och är lägst i årskurs 9. I årskurs 4 svarar 90 procent av eleverna positivt på frågan. I årskurs 9 har andelen sjunkit till 64 procent. I årskurs 4 och 5 är det en något högre andel flickor som svarar positivt på frågan. Från och med årskurs 6 är det en lägre andel av flickorna som svarar positivt på frågan. En annan fråga från enkäten som indikerar elevernas självförtroende och framtidstro lyder "*Jag tror att det kommer att gå bra för mig i skolan, även om det ibland känns jobbigt*". Resultatet på frågan visar likartat svarsmönster som den föregående frågan. Det vill säga att resultatet försämras med stigande ålder och att det även finns ökade könsskillnader i resultatet med stigande ålder. Gemensamt för båda frågorna är att en tydlig resultatförsämring sker till flickornas nackdel mellan årskurs 5 och årskurs 6.

Folkhälsoinstitutets rapport Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/18 visar att andelen elever som tycker mycket bra om skolan har minskat bland både flickor och pojkar. Detta gäller för samtliga åldersgrupper i undersökningarna. Mätgrupperna består av 11, 13 och 15-åringar. Mätningarna har skett sedan 1980-talet och visar även ett trendbrott när det gäller uppfattning om den egna skolprestationen. Under många år blev det vanligare att eleverna hade ett ökat självförtroende när det gäller de egna skolprestationerna, något som även visat sig i olika PISA-undersökningar (internationella kunskapsundersökningar). Den senaste mätningen visade att den utvecklingen stannat av.

Motivation är enligt forskning en viktig nyckel till elevers skolframgång. Om läraren tror att eleven kan lyckas ökar motivationen och därmed möjligheten att nå målen. Inom både

undervisningen och i samband med vägledning är det viktigt att skapa möjligheter och lärsituationer där elever tränar på förmågor som till exempel kreativitet, problemlösning, projektledning och samarbete med omgivande samhälle. Entreprenörskap i skolan innebär att eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper och förmågor som främjar entreprenörskap. Det kan vara att kunna se möjligheter, gå från idé till handling och att lösa problem. I gymnasieskolan ska skolan också främja innovationstänkande och företagande. Alla Gävles gymnasieskolor arbetar exempelvis med UF-företag (Ung företagsamhet). Rektorer på gymnasieskolan ser också i sin analys att det behövs motivationshöjande insatser i vissa kurser. Karriärlärare har i sitt uppdrag att stödja kollegor i undervisningen där behov finns.

Studie- och yrkesvägledning ska integreras i undervisningen och ses som hela skolans ansvar. För att utveckla detta arbete har förskole- och rektorsområdena samt gymnasieenheterna i olika omfattning deltagit i de utbildningspaket skola-arbetsliv som Skolverket erbjuder tillsammans med Arbetsförmedlingen och/eller regionen. Syftet med utbildningen är att koppla ihop skola och arbetsliv i undervisningen och planera skolans arbete med studie- och yrkesvägledning. Lärare, skolledare och studie- och yrkesvägledare har deltagit tillsammans för bästa resultat. För att ytterligare stärka arbetet med studie- och yrkesvägledning i ett vidare perspektiv finns en styrgrupp med chefer från Utbildning Gävles verksamheter. Samordning sker för samtliga studie- och yrkesvägledare bland annat genom gemensamma nätverkskonferenser. Samverkan mellan skola och arbetsliv sker bland annat genom ett antal yrkescollege, i programråden och genom Trossensamverkan. Regeringen har fattat beslut om att återinföra obligatorisk prao i grundskolan. Gävle har haft kvar sin praoverksamhet och uppfyller de nationella kraven.

Planering pågår för att genomföra SSA - rikskonferensen (Samverkan skola arbetsliv) i Gävle 11-13 maj 2020.

Analys av indikatorerna

Elever som upplever sig motiverade i skolan: Målvärdet uppnås delvis.

Tillit till elevens förmåga: Målvärdet uppnås.

Båda indikatorerna består av enkätsvar från elever i årskurs 5 och 9 på grundskolan. Målvärdet baseras på motsvarande resultat i riket. Enkäterna genomförs i Skolinspektionens regi under hösten.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Elever som upplever sig motiverade i skolan (index)	73		75	
Tillit till elevens förmåga (index)	83		78	

Alla elever ska ha kunskap och handlingskompetens, i förhållande till sin ålder, för att kunna agera hållbart

Nämndens verksamheter

Utbildning, stöd och processledning till verksamheterna på efterfrågan utifrån lärande för hållbar utveckling (LHU). Avstämning regelbundet med respektive ledningsgrupp för skolkolformerna. Nätverksträff för hållbarhetsombud inom Utbildning Gävle och Vuxenutbildningen på tema cirkulär ekonomi, i samarbete med Högskolan i Gävle. Träff med hållbarhetspedagogerna från våra kommunala bolag och förbund med syfte att synka de olika insatserna och ta fram ett gemensamt erbjudande "Hållbarhetsspåret" till våra utbildningsverksamheter, inklusive en påbörjad dialog kring information om hållbarhetsspåret på gavle.se.

Påbörjat framtagande av underlag till skolorna för att kunna hålla i egna elevrådsutbildningar, i samarbete med BIG. Underlag för elevrådsutbildningar tas fram i två varianter, ett underlag för

åk 4-6 och ett för åk 7-9, vilka kommer att färdigställas våren 2020.

Den årliga nätverksträffen för CESD (chefs nätverk för lärande för hållbar utveckling) genomfördes i Gävle på tema styrkedjan, med besök från bland annat Skolverket och medverkan från LHU-forskaren Anders Jidesjö.

Rådslaget "Det goda livet i Gävle 2030 - inom ramen för ett jordklot" på Högskolan i Gävle. Representanter för lärande för hållbar utveckling i Örebro och Östhammars kommuner var i samband med rådslaget i Gävle på ett studiebesök och erfarenhetsutbyte. Även ett internationellt besök med WWF-representanter samt en Plan International-representant från länder i Afrika och Asien. Dessa vill veta mer om vår satsning "Det goda livet i Gävle 2030".

EU-projekt School Chance, för hållbara skolresor. Arbetet har innefattat bland annat workshop kring ett antal möjliga åtgärder för hållbara elevresor till och från skolan samt arbete med ett utkast till en handlingsplan. Ett internationellt projektmöte har också hållits i Gävle, där ett samarbete mellan Håll Sverige rent och projektet om att integrera hållbara skolresor inom ramen för Grön Flagg presenterades.

Majoriteten av förskolorna har hissat grön flagg och ett område har blivit certifierat inom "Skola för hållbar utveckling". Genomtänkt kemikaliesmart miljö och giftfri förskola fortsätter utvecklas tillsammans med GFAB. Matsvinnsmätning har gjorts i några förskolor, arbetet fortsätter 2020. Matsvinnsmätningarnas resultat ligger till grund för diskussioner och samtal med barnen i förskolan för att skapa förståelse för det fortsatta hållbarhetsarbetet. 35 av förskolorna som har egen matlagning kommer under våren återigen att bli diplomerade för sitt arbete med ekologisk mat (närmare 70 procent), närproducerat (31 procent) och matsvinn (nästan inget) i den nationella "Ekomatsligan". Ett av förskoleköken placerar sig bland topp 10 i Sverige.

Gymnasieskolorna arbetar för att nå grön flaggcertifiering, arbetet drivs av hållbarhetsombuden tillsammans med skolledningen. Varje skola planerar och anpassar detta arbete utifrån vilka program som finns på skolan. Många av arbetslagen arbetar med de globala målen i sin undervisning. Hållbarhetsombuden har kontinuerliga träffar och arbetar tillsammans över skolgränserna för att lära av varandra. Under hösten har det skett en genomlysning med avseende på Lärande för hållbar utveckling på en av gymnasieskolorna. Under våren kommer arbetet att presenteras samt fortsättas med genomlysning av de övriga gymnasieskolorna. Lärande för hållbar utveckling ska vara en naturlig del i vårt systematiska kvalitetsarbete, vi fortsätter med arbetet under våren.

Alla skolor och förskolor har möjlighet att arbeta med skolträdgårdar genom att de fått pallkragar, jord och ett mindre ekonomiskt bidrag för att köpa in frön, plantor och dylikt, intresset är stort - 83 verksamheter har arbetat med skolträdgårdar. Samarbete med GFAB kring jord och pallkragar och trädgårdsmästarstöd. I samband med Earth Hour uppmärksammat Milboskolan, Norrskensgården och Vikingaskolan för att deras arbete med LHU och Earth Hour. Vi kan också konstatera att alla Gävles tre nya miljöhjältar är hemmahörande på Utbildning Gävle! Ett underlag för källsortering ska tas fram på ett antal grundskolor, en praktikant hjälper till med det arbetet.

Vidareutveckling av LHU-nätverk Gävleborg i samarbete med Högskolan i Gävle, RucX, Region Gävleborg och Länsstyrelsen. Samarbetet har tilldelats medel som bland annat ska användas till en regional kompetensutvecklingsinsats för skolledare inom grundskole- och gymnasieutbildningen samt för en förstudie om en ambulerande naturskola i länet. Workshop med avseende på utbildningsforskning i dialog med forskare på Högskolan i Gävle, stöd till Milboskolan i ett begynnande forskningsprojekt kring elevers handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling, kopplat till den enkät som kommer att göras på elevernas handlingskompetens i årskurs 5. Samarbete kring digitalt lärande och lärande för hållbar utveckling.

Revideringen av det miljöstrategiska programmet har pågått under 2019. Medverkat i att arrangera dialogmöte för medborgare, respektive dialogmöte för unga, samt framtagande av ett pedagogiskt material för att elever även ska få möjlighet tycka till digitalt.

I samarbete med representanter för miljöstrategiska programmet, näringslivsprogrammet,

internationella kontoret och sociala hållbarhetsprogrammet genomfört utbildning och workshop kring Agenda 2030 / de globala målen i samarbete med SKL och FN-förbundet inom ramen för deras projekt "Glokala Sverige".

Analys av indikatorerna

Andel verksamheter som hissat Grön Flagg eller fått utmärkelsen Skola för hållbar utveckling. Totalt 62 procent av våra verksamheter har nu Grön Flagg eller utmärkelsen Skola för hållbar utveckling. Målet från Miljöstrategiska programmet för år 2020 är därmed uppnått ett år i förväg.

Andel förskoleområden, rektorsområden och gymnasieskolor som har tagit fram en handlingsplan för lärande för hållbar utveckling. Alla förskoleområden och gymnasieskolor har handlingsplaner. I grundskoleutbildningen saknar endast en skola handlingsplan - arbetet är påbörjat.

Andel elever i grundskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling. Enkätundersökningen görs våren 2020. Inget utfall för 2019. Målvärdet är högt satt.

Andel elever i gymnasieskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling. Enkätundersökning genomfördes för första gången hösten 2018. Resultatet blev då 61% med relativt stor skillnad mellan könen. Ingen undersökning har gjorts 2019, därmed finns inget utfall för året.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Andel verksamheter som hissat Grön Flagg eller fått utmärkelsen Skola för hållbar utveckling	62 %	 30 %		
Andel förskoleområden, rektorsområden och gymnasieskolor som har tagit fram en handlingsplan för lärande för hållbar utveckling	95 %	 100 %		
Andel elever i grundskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling		 100 %		Uppnås ej
Andel elever i gymnasieskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling		 100 %		Uppnås ej

Utbildning Gävle utvecklar ständigt sina verksamheter

Nämndens verksamheter

Systematiskt kvalitetsarbete och resursplanering

Ett omtag av det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att ännu tydligare anpassa strukturen för förskolans och skolans systematiska kvalitetsarbete har genomförts. Gävle har också varit pilotkommun i satsningen som kallas Edtech. Utvecklingssatsningen innebär att skolledare inom förskolan och skolan tydligare ska få en ingång till sin dagliga planering och uppföljning genom Stratsys. Här samlas planering och dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet, det systematiska arbetsmiljöarbetet, resursplanering för grundskoleutbildningen, egenkontroll enligt miljöbalken samt den alltmer omfattande hanteringen av statsbidrag. Utvecklingsarbetet är ständigt pågående och under hösten 2019 implementerades en integrerad modul för Trygghetsplan för grundskole- och gymnasieutbildningen.

Ett tydligt årshjul för skolledarens planering och uppföljning har skapats. Alla chefer har fått utbildning i Stratsys moduler och under våren 2019 har även utvecklings/arbetslagsledare inom förskola och grundskola samt programansvariga inom gymnasieskolan fått en egen nivå i verktyget. Tanken är att det systematiska kvalitetsarbetet tydligt ska utgå från förskolors och skolors egna nulägesanalyser och behov och på så sätt bidra till en mer tillits- och kunskapsbaserad styrning. Under hösten 2019 har utveckling skett för att även kunna hantera de personella och ekonomiska uppföljningarna i systemet.

Vid Skolinspektionens tillsyn och kvalitetsgranskning 2019 användes Stratsys moduler för direkt visning av huvudmannens och organisationens förtrogenhet med och kontroll på kvaliteten i verksamheterna.

Analysverktyg

Förvaltningen använder ett standardiserat och gemensamt underlag (Power BI) för uppföljning av grundskolans och gymnasieskolans resultat och värdegrundsarbete. Materialet som är tillgängligt för skolledare och förvaltningsledning ger en ökad kontroll av och förståelse av den egna verksamheten och underlättar jämförelser mellan skolor och områden. Verktyget tillåter mer interaktion av användarna med möjlighet att göra urval och lyfta fram data. Utvecklade mallar för individuell uppföljning och aggregerad resultatsammanställning tas fram för lärare och skolledare att användas under pågående termin för att upptäcka behov av och möjliggöra snabbare åtgärder. Antalet licenser i verktyget utökas, främst inom gymnasieskolan, för att ytterligare utveckla analyser på program- och kursnivå. Underlag ska tas fram även för förskolan. Detta innebär ett uppföljningssystem av elevernas måluppfyllelse som kommer att ge rätt information på rätt nivå i styrkedjan. Sektorn deltar aktivt i ett kommunövergripande projekt om att införa Power BI som gemensamt analysverktyg för hela kommunkoncernen. För att få bra förutsättningar för chefernas analys kommer personal- och ekonomidata användas tillsammans med verksamhetsdata.

Digitalisering

En nationell handlingsplan för skolväsendets digitalisering har tagits fram i samarbete mellan SKR (Sveriges kommuner och regioner), Skolverket och huvudmän. Utbildning Gävles utvecklingsledare för digitalisering har varit med i arbetet och framför allt området adekvat digital kompetens. Utvecklingsledare har därefter träffat olika chefs- och pedagoggrupper för att delge resultatet av arbetet och hur arbetet med handlingsplanen på nationell nivå kommer att fortgå.

Arbetet med "Pedagogsidan" fortgår och samlingsplatsen för digitala resurser inom samtliga skolformer har nu ett omfattande innehåll för att stötta verksamheterna i den digitala transformationen. Fler utbildningspaket har publicerats för att stödja verksamheterna gällande digitala kompetens. Satsningen med 1-1 på såväl grundskolans årskurs 7-9 som gymnasiet

fortsätter som tidigare, likaså pilotverksamheten med 1-1 i sex klasser i årskurs 4-6. Dessa insatser kommer utvärderas under första kvartalet 2020.

Processledaren för grundskolan/gymnasieskolan har vid ett flertal tillfällen genomfört kompetensutvecklande insatser gällande Office 365 med särskilt fokus på Teams. Detta har genomförts inom flertalet av grundskolans verksamheter men även inom chefsgrupperingar på olika nivåer och inom andra sektorer, digital förnyelse och kommunala bolag för att stödja det samlade användandet i kommunen. Förskolans personal har istället fått utbildning i hur man kan använda sharepoint. Utbildning i medie- och informationskunskap (MIK) har fortsatt skett i verksamheterna. Utbildningen i MIK har paketerats som en webbutbildning. Processledarna inom förskola och fritidshem har genomfört utbildningsinsatser och nätverksträffar i rektors- och förskoleområden. Lådor med robotar, iPads och instruktioner för att arbeta med programmering finns att låna från förskola till årskurs 9. Det är ett bra sätt för pedagoger att kunna arbeta med programmering i de olika stadierna. Utbildningar i NTA, programmering och grundläggande Office har även genomförts inom pedagogisk omsorg.

Digital teknik har använts för nationella prov. Ett system för digitala prov, Inspera, har avtalats. Dessutom har ett avtal för plagiatkontroll upphandlats. Till det har även en pilot med ett administrativt stödsystem för samtliga lärare på Borgarskolan genomförts, det har fallit väl ut enligt de utvärderingar som gjorts under höstterminen 2019.

Skapande skola och Kulturtrappan

Ansvar är från halvårsskiftet 2019 överflyttat till Livsmiljö Gävle. Samverkan med förskolor och skolor fortsätter som tidigare.

Naturvetenskap och teknik

Insatser som ökar barnens och elevernas intresse för och måluppfyllelsen för samt kompetensutvecklingen för lärare inom naturvetenskap, teknik och matematik genomförs bland annat genom deltagande i NTA (Naturvetenskap och Teknik för alla), Teknikerjakten (samarbete med Högskolan i Gävle, Ljungbergsfonden och Älvkarleby kommun) samt Teknikcollege.

För ökad kvalitet i de naturvetenskapliga ämnena och teknikundervisningen har ett projekt startat på Polhemskolan och Vasaskolan. Projektet avslutas i maj 2022 och finansieras av Ljungbergsfonden. Två projektkoordinatorer, en på respektive skola, har utsetts. Deras uppdrag under höstterminen 2019 har varit att undersöka nuläge, behov och utvecklingsområden samt initiera aktiviteter som utvecklar undervisningen i dessa ämnen. Målet med projektet är:

- Skapa en likvärdig, kvalitativ och relevant naturvetenskap- och teknikundervisning
- Öka självförtroende och intresse för naturvetenskap, teknik och entreprenörskap
- Öka måluppfyllelsen
- Att elever söker natur/teknik/industri-programmen vid högre studier

Processtöd inriktas mot digitalisering och programmering, där bland annat konceptet elever utbildar elever används med framgång. Alla rektorsområden har beviljats medel från Ljungbergsfonden för att utveckla naturvetenskaps- och teknikundervisningen främst i de högre åldrarna. Under perioden 2019-2022 tillkommer ytterligare verksamheter från förskola till gymnasieskola i projektet "För ökad kvalitet i naturvetenskap och teknikundervisningen, del 4". En projektkoordinator med olika uppdrag inom natur- och teknikområdet i förskolan stöttar arbetet. Under hösten har ett organiserat och planerat samarbete skett mellan flera företag/organisationer och skolor/klasser när de haft olika teman och huvudämnen. Alla samarbeten är led i samverkan med samhället, så att eleverna kan se sina ämnen i nya sammanhang och med olika yrkesförebilder. 16 klasser erbjöds möjligheten att få besöka Läns museet under temat Flyta eller sjunka. 11 klasser erbjöds möjligheten att få besöka Läns museet under temat Papper. 17 klasser och Gävle Energis skolpedagog har haft workshop under temat Kretsar. 11 klasser har i samarbete med Högskolan i Gävle fått prova på att bygga en fungerande trampbil i trampbilsverkstaden under temat Rörelse och konstruktion.

Analys av indikatorerna

Medarbetarundersökningen genomförs i mars 2020. Inget resultat kommer att redovisas

för 2019

Andel verksamheter som dokumenterar systematiskt kvalitetsarbete i Edtech:

Nästan samtliga verksamheter har dokumenterat delar av det systematiska kvalitetsarbetet, målvärdet uppnås.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Lärande i arbete (MAU)		80	Ok	Uppnås delvis
Andel verksamheter som dokumenterar systematiskt kvalitetsarbete i Edtech	98 %	92 %		

1.4 Ekonomi

Utbildning Gävles organisation är resurseffektiv

Nämndens verksamheter

Utbildningsnämnden beslutar årligen om en internbudget/resursfördelningsmodell i syfte att ge likvärdiga förutsättningar för alla barn och elever att utmanas samt klara sin utbildning. Nämnden fördelar bland annat ett strukturbidrag utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Strukturbidraget fördelas utifrån faktorer som Skolverket bedömer har effekt för elevers möjligheter att nå målen. En större genomlysning har skett av resursfördelningsmodellen under 2019 enligt uppdrag i Kommunplanen. Genomlysningen har lett till förändringar av strukturbidraget inför 2020. Andelen som sätts av till strukturbidraget göras om. Det kommer fortfarande vara samma parametrar men procentsatserna för förskoleklass och grundskolan ändras från 14 till 12 procent och fritidshem ändras från 11 till 4,5 procent.

En ekonomisk uppföljning ska ske 4-5 gånger per år för samtliga budgetansvariga chefer. Det har tidigare varit en gång i månaden. Anledningen till att glesa ut det är bland annat för att få mer tid till djupare analyser samt frigöra tid för alla inblandande. Det ska göras skriftliga underlag som ligger till grund för den rapportering som sker till nämnden.

Analys av indikatorerna

En analys av personaltätheten i pedagogisk omsorg jämfört med riket visar att målvärdet uppnås väl. Bedömningen är att kvaliteten är god i verksamheten (analysen avser 2018, utfall för 2019 fås i april 2020).

En analys av personaltätheten i förskolan (analysen avser 2018, utfall för 2019 fås i april 2020) visar att personaltätheten i förskolan har ökat, målvärdet nås dock inte. Bedömningen är att kvaliteten är god i verksamheten, vilket också bekräftas i Skolinspektionens tillsyn våren 2019.

I fritidshemmet har personaltätheten ökat i de kommunala fritidshemmen, målet uppnås. Jämfört med riket har Gävle en betydligt högre personaltäthet. Bedömningen är att kvaliteten är god i fritidshemmet, vilket också bekräftas i Skolverkets tillsyn (analysen avser 2018, utfall för 2019 fås i april 2020).

Personaltätheten i förskoleklass har ökat, målvärdet uppnås. I grundskolan har personaltätheten ökat och uppnår målvärdena, i grundskolan har kunskapsresultaten minskat något och var föregående läsår lägre än i riket. Enligt Skolinspektionens kvalitetsgranskning och tillsyn är kvaliteten i verksamheten i huvudsak god. I gymnasieskolan har personaltätheten sjunkit något och uppnår inte målvärdena, kunskapsresultaten i gymnasieskolan har minskat något och var föregående läsår något lägre än i riket (analyserna avser 2018, utfall för 2019 fås i

april 2020). Enligt Skolinspektionens kvalitetsgranskning och tillsyn är kvaliteten i verksamheten i huvudsak god.

Personaltätheten i grundsärskolan har ökat något men var föregående läsår lägre än i riket. Målvärdet uppnås inte. Bedömningen är att kvaliteten är god i verksamheten, vilket också bekräftas av Skolinspektionens tillsyn. I gymnasiesärskolan har personaltätheten minskat något, och var föregående läsår något lägre än i riket. Målvärdet uppnås inte (analyserna avser 2018, utfall för 2019 fås i april 2020). Bedömningen är att kvaliteten är god i verksamheten, vilket också bekräftas av Skolinspektionens tillsyn.

Indikator	Utfall		Målvärde	Status	Prognos Helår
Inskrivna barn per personal i pedagogisk omsorg		—	<=4,9	Ok	Uppnås
Antal inskrivna barn/årsarbetare i förskolan	5,4	—	<= 5,3	Mindre avvikelse	Uppnås delvis
Antal elever per lärare i förskoleklass		—	<=19,5	Ok	Uppnås
Antal inskrivna elever/årsarbetare i fritidshem		—	<=21	Ok	Uppnås
Antal elever per lärare i grundsärskolan		—	<=4,5	Ok	Uppnås
Antal elever per lärare i grundskolan		—	<= 12,5	Ok	Uppnås
Antal elever per lärare i gymnasieskolan		—	<=12,3	Mindre avvikelse	Uppnås delvis
Antal elever per lärare i gymnasiesärskolan		—	<=3,8	Större avvikelse	Uppnås ej

2 Uppföljning av politiska uppdrag

2.1 Utbildningsnämnden har ett uppdrag att alla elever ska utmanas och klara sin utbildning. För att klara detta målska elever och skolor med lägre resultat prioriteras. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att vidareutveckla resursfördelningssystemet och överväga att förstärka den socioekonomiska viktningen så att det ger barn och elever mer likvärdiga förutsättningar att lyckas och så att det gynnar förskolor och skolor med större utmaningar.

Uppföljning uppdrag

Utbildningsnämnden har ett resursfördelningssystem som enligt Skolinspektionen och extern

granskare tar hänsyn till skolors olika förutsättningar. En större andel av elevpengen avsätts i grundskola än i förskola utifrån strukturella förutsättningar. Utbildningsnämndens resursfördelningsgrupp utvärderar tillsammans med Utbildning Gävle årligen resursfördelningsmodellen och förändringar görs utifrån de behov som uppstår, beslut fattas i nämnden.

Utifrån kommunfullmäktiges uppdrag har en översyn genomförts. Översynen har sin utgångspunkt i lagrådsremissen – vissa skollagsfrågor (2018), jämförelser med andra kommuner samt inhämtad information från verksamheten. Tidigare fördelningsmodell innebar att grundbeloppet inte räcker till för att klara grundbemanningen på alla enheter. Det är också de enheter som får ta emot ett högre strukturbelopp i högre utsträckning även får ta del av riktade statsbidrag. Nämnden beslutade om en sänkning av strukturbeloppet för förskoleklass/grundskolan från 14 till 12 procent. Det innebär att grundbeloppet ökar med ca 14 mnkr, vilket fördelas till alla enheter. En sänkning beslutades för fritidshem från 11 till 4,5 procent, vilket innebär att grundbeloppet ökar med ca 6 mnkr. Förändringen gör att skolenheterna överlag klarar grundbemanningen utan alltför stora konsekvenser för de enheter som får ett lägre strukturbelopp.

Gymnasieskola, särskola, pedagogisk omsorg och fritidsklubb tilldelas inget strukturbidrag. Bedömningen är att dessa verksamheters elev-/programpengsystem och verksamhetsutformning utgör tillräckligt underlag för måluppfyllelse enligt skollagens krav.

2.2 Utbildningsnämnden ges i uppdrag att säkerställa att alla tillgängliga statsbidrag kan sökas för att stärka kvaliteten.

Uppföljning uppdrag

Utbildningsnämnden söker alla tillgängliga statsbidrag. En förutsättning för det största statsbidraget "Likvärdig skola", 30,4 mnkr för 2019, har hittills varit att resurserna för förskoleklass och grundskola samt elevhälsan inte får minskas.

För att bidraget för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling även framöver ska kunna bidra till att öka jämlikheten i skolan har regeringen beslutat att kostnadsvillkoret ska tas bort 2020. Kommunerna kan därmed få likvärdighetsbidraget och ändå genomföra vissa förändringar av undervisning och elevhälsa som, utan att försämra utbildningens kvalitet, kan ha en viss kostnadsbesparande verkan. På grund av kostnadsvillkoret har det hittills inte varit möjligt för huvudmännen att sänka sina kostnader för undervisning och elevhälsa per elev eller hålla kostnaderna oförändrade. Huvudmännen har i praktiken varit tvungna att öka kostnaderna per elev varje år, eftersom kravet på att ta hänsyn till den allmänna kostnadsutvecklingen även inneburit att det krävts ett tillskott av medel varje år. Att kostnaden sjunker något per elev behöver dock inte innebära att huvudmannen aktivt har sänkt sina kostnader eller genomfört insatser som påverkar utbildningens kvalitet negativt. Detta kan i stället bero på demografiska skäl och strukturella skillnader mellan olika huvudmän. Liksom tidigare ska alla som söker statsbidraget upprätta en plan för de insatser som ska genomföras. Nu blir det även obligatoriskt för alla huvudmän att lämna in planen till Skolverket som ska följa upp att statsbidraget verkligen används till insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling.

Statsbidraget fördelas i enlighet med ett index som baseras på elevernas socioekonomiska bakgrund. Bidraget uppgår 2020 till 4,9 miljarder kronor, för Gävles del preliminärt 40,1 mnkr.

2.3 Utbildningsnämnden ska vid all omplanering och nybyggnation av skolor beakta inkludering och möten mellan elever från olika stadsdelar och socioekonomiska områden för att minska segregationen, öka likvärdigheten och stärka kamrateffekter och måluppfyllelse.

Uppföljning uppdrag

Utbildningsnämnden arbetar aktivt för att öka inkludering och motverka den bostadssegregation som finns i Gävle. Tydliga exempel på det är arbetet med Likvärdig skola som startade 2011 och som fortsatt med arbetet med Solängsskolan och Nynässkolan. Arbetet pågår bland annat i nämndens lokalutvecklingsgrupp. I sina synpunkter på "Internremiss - planeringsriktlinjer för Gävle växer" betonar Utbildning Gävle vikten av att redan i planeringen av bostadsbyggande motverka bostadssegregation genom att exempelvis ha blandade bostadsformer. Ett sätt att ytterligare stärka integrationstanken är att placera förskolor och skolor centralt och lättillgängligt för olika bostadsområden. I ett växande Gävle, där förtätningen av de centrala delarna förordas, kommer det dock att fordras samsyn inom kommunen vad gäller vissa begrepp, till exempel kring begreppet friyta. En arbetsgrupp med deltagare från Utbildning Gävle, Livsmiljö Gävle och GFAB arbetar med frågan om friyta.

Utbildningsnämnden har fortsatt inriktningen att minska segregationen och öka inkludering i arbete kring Södra Hemlingby och Andersberg och samverkar i det arbetet aktivt med Gavlefastigheter, Styrning och stöd samt övriga aktörer. En förutsättning för det arbetet är en utbyggnad av Fridhemsskolan. Samma inriktning finns också i planeringen av utökade platser på högstadiet och gymnasiet i centrala Gävle.

2.4 Utbildningsnämnden ges i uppdrag att anställa fler vuxenresurser för att avlasta förskollärare och lärare i uppgifter som inte kräver lärarlegitimation.

Uppföljning uppdrag

Utbildning Gävle har tillsammans med HR centralt arbetat med ett pilotprojekt, Breddad rekrytering. Projektet bygger på att se över vilka arbetsuppgifter som idag utförs av utbildad/kvalificerad personal och därefter bedöma vilka av dessa arbetsuppgifter som är av enklare karaktär och då kan utföras av personer som eventuellt har ett funktionshinder eller har en lägre utbildningsgrad. För Utbildning Gävle handlar det om att avlasta legitimerade lärare och förskollärare med arbetsuppgifter som kan genomföras av andra. Förskolan har kommit längst i arbetet och har under våren anställt fyra personer som förskolestöd. En första uppföljning gjordes i juni och visar att förskollärare och barnskötare har avlastats och kan lägga mer tid på barnens lärande och utveckling, ytterligare uppföljning görs i november. Ytterligare två förskolor har arbetat med detta under hösten. Även inom grundskolan har en inventering av arbetsuppgifter som "klassassistenter" kan utföra påbörjats i en skola. Ännu har inget försök med klassassistenter genomförts.

Framför allt grundskolorna har sedan tidigare börjat anställa personal med andra kompetenser, till exempel socialpedagoger och elevcoacher. Ett ytterligare stöd till detta kommer genom att Riksdagen i vårbudgeten 2019 beslutat om 475 mnkr till lärarassistenter, för Gävles del 4 mnkr. Syftet med statsbidraget är att utöka antalet lärarassistenter vid skolenheterna. Med lärarassistent avses personal som avlastar lärarna så att lärarna kan ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen. Statsbidraget får användas till att utöka antalet lärarassistenter och senare för att bibehålla det utökade antalet. För att få del av statsbidraget ska huvudmannen själv finansiera minst en lika stor del av kostnaderna.

Utifrån beslutet har Skolverket i juni 2019 fått uppdraget att ta fram nationella riktlinjer för hur lärarassistenter, socionomer och andra yrkesgrupper ska kunna avlasta lärarna. I uppdraget ska

Skolverket identifiera vilka uppgifter som enligt skolförfattningarna behöver utföras av lärare, och ge exempel på vilka som kan utföras av andra. I uppdraget ingår också att ta fram lärande exempel på hur skolor med hjälp av andra yrkesgrupper har avlastat lärare. Arbetet med stödmaterial ska genomsyras av att lärarna är ansvariga för att planera och genomföra undervisningen. Uppdraget har ännu inte redovisats.

Samarbete kring vuxenresurser sker med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsenheten, i förskolan och grundskolan finns idag ca 120 praktikanter, lärlingar, extratjänster och nystartsjobb.

2.5 Utbildningsnämnden ges i uppdrag att förstärka elevhälsan och tillsammans med socialnämnden och Region Gävleborg säkerställa samordnade insatser för att förebygga barn och ungas psykiska ohälsa.

Uppföljning uppdrag

Elevhälsan och barn- och ungdomspsykiatri/Region Gävleborg har utvecklat gemensamma riktlinjer för hur samverkansprocessen ska fungera ännu bättre. Vidare har Utbildning Gävle initierat ett trepartsprojekt (Utbildning Gävle/Välfärd Gävle/Region Gävleborg) för att utreda och förbättra tidiga insatser för elever i de lägre skolåldrarna. Utredningens syfte har varit att svara på varför utåtagerande beteenden uppkommer samt att ge förslag på arbetssätt och metoder så att alla elever ges möjlighet att nå sina mål i skolan. Utredningens förslag handlar om att skapa bred förståelse och tillit för de olika uppdragen; att tillsätta en huvudsamordnare i varje organisation som träffas regelbundet, håller i arbetet och processen tillsammans med skolans chefer; utbilda i och använda trygghetscirkeln som insats (håller på att prövas); fokus på främjande och förebyggande insatser med tidiga upptäckter - ett team bildas kring elever tidigt; utbilda pedagoger och elever i en lektionsserie "Agera tillsammans" för att motverka våld. Projektet avslutas 2019 och övergår i linjeverksamhet, där utredningens förslag kommer att tas tillvara i en gemensam fortsättning av samarbetet.

Elevhälsan har under året förstärkts med tre kuratorer och en skolsköterska.

Det finns behov av att skapa en samsyn av hur uppdraget för den samlade elevhälsan ska se ut, därför har ett uppdrag formulerats och en styrgrupp tillsatts. Styrgruppens uppdrag är att skapa en gemensam målbild för skola och elevhälsa; att tydliggöra samt öka kunskaper om uppdrag och roller; att utveckla samsyn och en gemensam plattform för att stödja barns och elevers utveckling mot målen; att utveckla en gemensam modell för det förebyggande och främjande arbetet samt att utveckla arbetet med åtgärdsprogram och uppföljning av insatser.

2.6 Utbildningsnämnden ges i uppdrag att möjliggöra att all förskolepersonal har tillgång till arbetskläder.

Uppföljning uppdrag

Uppdraget är slutfört. Plaggen levererades innan december månad och består av en skaljacka med tillhörande byxa.

2.7 Utbildningsnämnden uppdras att utreda vilka befintliga förskolelokaler som, utöver nuvarande plan, kan tas i anspråk för att möta uppdraget att minska antalet barn per förskola.

Uppföljning uppdrag

En utredning har genomförts tillsammans med Gavlefastigheter (GFAB). Utredningen har

undersökt två olika scenarier, där den ena är att ta befintliga förskolelokaler i anspråk och den andra är att bygga fler förskolor än i nuvarande planering. Båda scenarierna utgår från att öka antalet platser för att minska antalet barn per förskola.

I det första scenariot har platser beräknats på befintliga förskolor som idag är stängda eller används som tillfälliga förskolor under vårarna. Dessa förskolor betalar Utbildning Gävle idag hyra för, tillkommande kostnader är för drift och personal. Sammanlagt finns på dessa förskolor 243 platser, av dessa används idag 172 platser tillfälligt under vårarna men också till evakuering när andra förskolor renoveras eller byggs om. Övriga platser finns på Linvägens förskola (37 platser) och på Skeppsskolan (34 platser). Skeppsskolan används idag som kontorsplatser för Bomhus förskoleområdes ledningsteam. Effekterna med minskat antal barn är störst under hösten för att sedan avta/försvinna helt under våren på grund av att barn skrivs in under året. Den ökade personalkostnaden är räknad på helår, ingen hänsyn är tagen till att personalkostnaderna idag ökar under året vartefter barn skrivs in i förskolorna. Total årlig kostnadsökning beräknas till 26,2 mnkr.

I det andra scenariot beräknas att 272 platser behöver skapas (detta för att minska antalet barn med ett per idag befintlig "avdelning". Förutom den utbyggnad som sker idag skulle tre nya förskolor (120 barn, 80 barn, 80 barn) behöva byggas. Kostnaderna (hyra, drift, personal) exklusive investeringar skulle då uppgå till ca 37,1 mnkr årligen. Uppskattad investeringskostnad är 109 mnkr.

Att notera: En barngrupp är inte samma sak som en avdelning, vilket ofta sammanblandas i den allmänna diskussionen. Avdelning är en administrativ indelning av praktisk karaktär, avdelningsbegreppet används på olika sätt i kommuner och det har även ändrats över tid. Barngrupp är de grupper som förskolan organiserar arbetet i. Barnen och personalen organiseras i större och mindre grupper efter ålder, aktivitet och tid på dagen. Barngruppernas storlek är relaterade till antalet barn per pedagog. Bemanningen i Gävles förskolor är i snitt 5,3 barn per personal. Barngruppernas storlek är beroende av bland annat arbets sätt, närvarograd och hur personalens schema kan läggas. Generellt kan sägas att en liten förskola använder relativt sett större andel av personalen till öppning och stängning än en större förskola.

Forskning visar att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens. Personaltätheten är viktig för kvaliteten, eftersom den dels påverkar omsorgen, dels samspelet och kommunikationen mellan barn och personal. Framförallt har de yngsta barnen mest att vinna på att vara i mindre barngrupper. En annan kvalitetsaspekt är förutsättningar för personalens planeringstid, utvecklingsarbete, kollegialt lärande och kompetensutveckling. I Gävle kommuns förskolor är andelen legitimerade förskollärare betydligt högre än i riket och personaltätheten ungefär densamma som i riket. Förskolornas lokaler och utemiljö utgör också en kvalitetsfaktor. Tillsammans påverkar faktorerna – det vill säga personalens utbildning och kompetens, personaltätheten relaterat till antal barn, barngruppens sammansättning och den fysiska miljön – vad som kan anses vara en lämplig storlek på barngruppen.

2.8 Utbildningsnämnden uppdras att tillsammans med Kultur- och fritidsnämnden se över bemanning och gemensam finansiering för de bibliotek som också verkar som skolbibliotek.

Uppföljning uppdrag

Under hösten 2018 redovisades det tidigare arbetet kring integrerade bibliotek. Förslag som arbetsgruppen då gav var att förnya och förtydliga ramavtalen mellan Livsmiljö Gävle och Utbildning Gävle samt att tillsätta en sektorövergripande arbetsgrupp med mandat att fatta beslut för att se över bemanningen. Något ytterligare arbete har inte Utbildning Gävle deltagit i under 2019.

Inför 2020 har kultur- och fritidsnämnden fått i uppdrag att tillsammans med utbildningsnämnden utreda samverkansformerna för de integrerade skol- och folkbiblioteken för att säkerställa att dessa bibehålls och utvecklas samt att samfinansiering tydliggörs.

Utbildning Gävle deltar i utredningen på ledningsgruppsnivå.

2.9 Utbildningsnämnden ges i uppdrag att verka för att höja statusen på våra yrkesförberedande program genom ett ökat samarbete med näringslivet.

Uppföljning uppdrag

Gymnasieskolorna inom Utbildning Gävle har en löpande och nära samverkan med det omgivande samhället. Elever i Gävle kommun väljer i högre utsträckning yrkesprogram jämfört med i riket.

Programmen där eleverna ska genomföra sin APL (arbetsplatsförlagt lärande)/lärling har goda möjligheter att få genomföra den på ett bra sätt. Företagen har utbildade handledare som är skolade att genomföra trepartssamtal med inriktning mot elevernas utveckling.

Programrådsarbetet är väl utvecklat och näringslivsrepresentanterna tar sitt ansvar för att delta i råden och hjälpa till att kvalitetssäkra dialogen mellan skola och företagen. Utbildning Gävles ledningsgrupp för gymnasiet tillsammans med verksamhetschef för gymnasieutbildningarna har gemensamt tagit fram en mall för inbjudan till programråden och vilka representanter som ska ingå i råden. Det är också beslutat att alla elever på yrkesprogrammen inom Utbildning Gävle genomför handledarutbildningen för att stärka kompetensförsörjningen av handledare på lång sikt. Vi använder oss av Skolverkets handledarutbildning till våra elever och de handledarna som är på företagen. En del av våra yrkesprogram, till exempel handelsprogrammet har valt att utbilda alla lärare inom programmet för att skapa en gemensam förståelse för APL.

Vård och omsorgsprogrammet på Polhemskolan är certifierade inom Vård- och omsorgscollege. Detta innebär att eleverna i sina studier har särskilda kvalitetskrav utöver de nationella målen. Dessa har tagits fram av skolans samarbetspartner inom vård och omsorg. På samma sätt har de tekniska utbildningarna på Polhemskolan blivit certifierad inom teknikcollege där kvalitetskraven är framtagna av industrirådet i samarbete med nationella teknikföretag och fackliga organisationer inom teknikområdet. 2018 startade också Transport – och fordonsprogrammet på Borgarskolan en resa mot att kunna bli certifierade inom motorbranschcollege. Detta är en pågående process, för tillfället pågår en inventering av lokaler samt lärares kompetensutveckling och vilka extra kurser eleverna ska läsa.

Projektet Yrk-In har bedrivits på ett av våra språkintruktionsprogram och har haft som mål att:

- öka kunskap och motivation till att söka yrkesprogram
- öka antalet sökande till yrkesprogram från målgruppen
- få fler behöriga till yrkesprogram genom motivationshöjande insatser.

Eftersom deltagarna i projektet har varit inskrivna på språkintruktionsprogram är det svårt att mäta eventuell framgång på hur många som slutligen kommer gå ett nationellt yrkesprogram. Deltagarna har långt till behörighet. Resultaten visar att ett stort antal elever har gått vidare till studier, antingen till yrkesintroduktion, yrkespaket eller annat introduktionsprogram samt SFI. Under projektet ser vi att deltagarna har fått en mer positiv bild och ökad kunskap om yrkesprogram och arbetslivet. Utifrån projektet kommer erfarenheterna om bland annat det motivationshöjande arbetet att användas i samarbetet med Skolverket om Nyanländas lärande. Ett av utvecklingsområdena där är att förstärka studie- och yrkesvägledningen.

Inbjudan till hösten olika informationstillfällen har getts till alla årskurs 9 och deras vårdnadshavare - informationskväll, gymnasiemässa och Öppet hus. Dessutom har det under hela året funnits möjlighet att prova på programmen genom "elev för en dag".

Det är en ständig pågående dialog och informationsträffar mellan Högskolan Gävle och programmen inom Utbildning Gävles gymnasieskolor. Alla elever i årskurs 2 besöker Högskolan Gävle under en dag. Det finns också ett utbyte på ledningsnivå där sektorchefen deltar i möten som anordnas av RucX (regionalt utvecklingscentrum) Högskolan i Gävle och verksamhetschefen för gymnasieutbildningarna deltar på Högskolan Dalarnas PUD

(pedagogiskt utvecklingscentrum) möten.

Under sommaren 2019 genomförde 88 ungdomar som går i årskurs 2 på gymnasiet internationell feriepraktik. Internationell feriepraktik är praktik som eleven genomför i ett annat land än Sverige, platserna erbjuds i samarbete med Valfärd Gävle.

2.10 Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten och kostnaden för att skolor ska kunna erbjuda frukost.

Uppföljning uppdrag

Kommunfullmäktige har uppdragit åt utbildningsnämnden att utreda möjligheten och kostnaden för att skolor ska kunna erbjuda frukost.

Den metod som använts är faktainsamling och analys av insamlade fakta. Utredaren har tagit del av rapporter och undersökningar på området. Dessa har handlat om möjliga effekter av frukost i skolan och sannolika effekter av intagande av frukost generellt – oavsett var frukosten intas.

Utredaren har även tagit del av underlag i form av bland annat utredningar och utvärderingar från andra kommuner där man gjort satsningar på frukost i skolor. Detta för att se vilket utfallet varit i kommuner som genomfört den här typen av satsning.

Utredningen visar att det inte går att med säkerhet påvisa att intag av frukost har en positiv inverkan på den kognitiva prestationen. Vidare framkommer att kommuner som erbjuder frukost i skolan i regel gör detta under en begränsad tidsperiod. Erfarenheter från dessa kommuner visar att det är svårt att nå de elever man avsett att nå, men att man i regel anser att frukost i skolan haft en positiv inverkan genom att det upplevs vara lugnare i klassrummen. Man har dock inte kunnat se någon positiv effekt på resultaten.

Inför upphandling av kosttjänster har ett frukostpris efterfrågats, priset idag är för mottagningsköken 11,46 och motsvarande för tillagningskök 12,14 per portion. Det totala antalet elever i åk 1-9 i de kommunala grundskolorna i Gävle är 8 147. Antal skoldagar är 178. Som ett räkneexempel kan konstateras att om hälften av alla elever i åk 1-9 skulle äta frukost alla skoldagar under ett år skulle årskostnaden bli ca 8,8 mnkr. Här bör även beaktas att det sannolikt finns behov av att ha personal närvarande vid frukosten, då leverantören endast ansvarar för att tillreda och duka fram.

Om frukost ska serveras i skolan behöver man ta ställning till när och var det är bäst att servera frukosten och vem som ansvarar för tillsynen av eleverna. Om frukosten serveras före skoltid kan detta påverka tider för skolskjutsar, om den serveras under lektionstid eller på en kortare rast kan det påverka undervisningen genom att extra tid behöver avsättas.

2.11 Utbildningsnämnden ges i uppdrag att stärka arbetet med lärande för hållbar utveckling för att nå både fler pedagoger och elever.

Uppföljning uppdrag

Utbildning Gävle har en organisation med hållbarhetsombud i varje förskole- och rektorsområde. Genom dessa når arbetet med hållbar utveckling ut i verksamheten till både lärare och elever. Alla förskoleområden och gymnasieskolor har handlingsplaner inom Lärande för hållbar utveckling, de allra flesta grundskolor har det också och arbetet pågår inom de enheter som saknar planer. Inom förskolan har exempelvis alla förskolor inom Valbo, Bomhus, Brynäs/Nynäs och Nordöstra förskoleområden Grön Flagg eller utmärkelsen Skola för hållbar utveckling. Målet för Miljöstrategiska programmet att 50 procent av alla förskolor och skolor senast 2020 skulle ha Grön Flagg är redan nått.

3 Uppföljning privata utförare

Inom utbildningsnämnden finns externa utförare enbart i form av fritidsklubbar på entreprenad. I januari 2020 finns följande entreprenader:

- Brynjan, 66 elever (Vallback rektorsområde)
- Andersbergs klubb, 36 elever (Solängen rektorsområde)
- FK Treffen/Diamanten, 27 elever (Sätra rektorsområde)

Samtliga fritidsklubbar på entreprenad har ett gällande avtal. Rektor ansvarar enligt skollagen för att följa upp att utbildningen på fritidsklubben håller god kvalitet och genomförs i enlighet med de lagar och regler som gäller för verksamheten. Rektor dokumenterar detta i sitt systematiska kvalitetsarbete i Stratsys.

4 Utvecklingsområde

Strategiska frågor för Utbildning Gävle är

- Kunskapsresultaten i grundskole- och gymnasieutbildningen
- Likvärdighet
- Utveckling av undervisningen
- Utveckling av ledarskapet på alla nivåer
- Kompetensförsörjning
- Lokalförsörjning

5 För verksamheten viktiga nyckeltal

Nyckeltal	2015 Utfall	2016 Utfall	2017 Utfall	2018 Utfall	2019 Utfall	2020 Plan	2021 Plan	2022 Plan
Antal barn 1-5 år	5 731	5 789	5 840	5 883	5 974	6 005	6 060	6 163
Antal elever 6-15 år	10 734	11 094	11 758	11 856	12 218	12 133	12 389	12 497
Antal elever 16-19 år	4 313	4 284	4 372	4 433	4 641	4 831	4 912	5 061
Kostnad/barn förskola	134 400	140 000	140 100	145 900				
Kostnad/barn ped omsorg	120 700	133 100	123 500	133 200				
Kostnad/elev förskoleklass	38 500	41 200	41 300	48 100				
Kostnad/elev grundskola	95 100	105 400	105 400	112 300				
Kostnad/elev fritidshem	39 600	41 300	41 500	42 300				
Kostnad/elev grundsärskola	285 600	313 400	302 900	319 200				
Kostnad/elev gymnasieskola	107 500	113 600	112 800	112 300				
Kostnad/elev gymnasiesärskola	296 300	275 600	282 300	308 300				
Andel åk 9, fullständiga betyg	66,2	66,8	67,3	67,7	66,7	100	100	100

Nyckeltal	2015 Utfall	2016 Utfall	2017 Utfall	2018 Utfall	2019 Utfall	2020 Plan	2021 Plan	2022 Plan
Andel åk 9, gymnasiebehörighet	78,7	82,6	78,7	80,3	78,8	100	100	100
Andel elever som fullföljt gymn.utb inom 4 år	*70,7	70,6	65	68,5	71,5	71,5	71,5	71,5
Barn/årsarbetare förskola	5,4	5,3	5,6	5,4	5,3	5,3	5,2	5,1
Barn/årsarbetare ped omsorg	4,3	4,7	4,5	4,6	4,9	4,9	4,9	4,9
Inskrivna elever per årsarbetare (fritidshem)	19,3	19,7	19,4	18,6	20,3	20,3	20,3	20,3
Antal elever per lärare (förskoleklass)	18,8	20	20,5	18,4	18,5	18,5	18,5	18,5
Antal elever per lärare (grundskola)	12,5	12,3	12,7	12,0	11,9	11,9	11,9	11,9
Antal elever per lärare (gymnasieskola)	12,1	12,7	12,6	12,7	12,5	12,3	12,1	11,9
Antal elever per lärare (grundsärskola)	4,9	4,2	4,9	4,4	4,3	4,2	4,0	3,9
Antal elever per lärare (gymnasiesärskola)	3,6	5,2	4,0	4,9	4,7	4,3	3,8	3,7

Kostnader från Skolverkets kommunblad, kostnaderna för föregående år presenteras i maj nästkommande år. Elevresultat samt personaltäthet från Skolverket; Siris och Jämförelsetal. Elevresultat grundskola avser kommunal skola. Personaltäthet avser kommunal verksamhet. *Gymnasiestatistiken presenteras efter nu gällande regler (Gy11) med andel elever (inkl IM) med examen och studiebevis, ny serie startar 2015. Resultatet gäller hemkommunens elever.

6 Resultat och investeringar

(mnkr)	Utfall 2019	Utfall 2018	Budget 2019
Verksamhetens intäkter	362,2	358,0	360,5
Personalkostnader	-1 644,7	-1 570,3	-1 644,9
Övriga kostnader	-1 083,2	-1 053,4	-1 079,6
Avskrivningar/nedskrivningar	-21,2	-22,2	-22,5
Internränta	-1,1	-1,1	-1,4
Resultat före kommunbidrag	-2 388,0	-2 289,0	-2 387,9
Kommunbidrag	2 387,9	2 319,8	2 387,9
Årets resultat	-0,1	30,8	0,0
Investeringar	16,2	20,5	31,9
Erhållet investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0

PERIODENS RESULTAT

Utbildningsnämndens resultat för 2019 blev -0,1 mnkr.

I början av året kom det ett avslag på asyl-ansökningar som avsåg 2018 från migrationsverket med ca 5 mnkr. Trots den intäktsförlusten så uppvisar driftsbidragen en positiv avvikelse med 9,2 mnkr. En ökad momsåtersökning med 9 procent, obudgerat statsbidrag för lärarassistenter 3 mnkr är några orsaker till den positiva avvikelsen.

Försäljning av verksamhet, interkommunal ersättning, avviker dock negativt och där beror avvikelsen på gymnasieskolan. En underskattning i volym ligger till grund för avvikelsen.

Personalkostnaderna har under året ökat med 4,7 procent.

Bidrag och transfereringar avviker med 2,6 mnkr och det är främst utbetalningar av asyl/etableringsersättning till fristående samt lärlingsutbildning.

Köp av verksamhet, köp av skolplatser hos annan huvudman.

Städkostnader har minskat med 4 mnkr (11 procent) jämfört med föregående år. Detta beror på det nya avtalet som trädde i kraft efter halvårsskiftet.

Måltidskostnaderna har ökat med 8 mnkr jämfört med föregående år. Budgetavvikelsen är -2,7 mnkr. Kostnadsökningen beror på den indexuppräknings på ca 9 procent under vårterminen. From halvårsskiftet finns det ett nytt avtal på plats för måltider, som också blev högre än budgeterat.

Verksamheten har under hösten minskat sina övriga kostnader för att klara det effektiviseringskrav som beslutades för Utbildningsnämnden. Budgetavvikelsen för övriga kostnader är 5,3 mnkr för 2019.

KOMMUNALA SKOLVERKSAMHETER, KÖP AV HUVUDVERKSAMHET OCH CENTRAL FÖRVALTNING

Kommunala skolverksamheterna

Förskolan

Resultatet för 2019 är +2,9 mnkr, där intäkter har en budgetavvikelse med +18,1 mnkr och kostnader -15,2 mnkr.

Avvikelsen för elevpeng är +8,9 mnkr då antalet inskrivna barn på totalen varit fler än budgeterat. Sörby FO och Valbo FO är de områden som inte har uppnått budgeterat antal pga att Sörby förskola inte fått fullbelagt sedan nyöppningen samt att Linvägens förskola stängdes till andra halvåret.

Asyl- och etableringsersättning har betalats in med högre belopp än budgeterat och ger en avvikelse på +0,8 mnkr. Statsbidraget för mindre barngrupper avviker med +0,1 mnkr då det beviljades högre belopp än budgeterat. Ett nytt statsbidrag för språkutveckling inom förskolan finns sedan halvåret 2019, vilket förbättrar årets resultat med 1 mnkr då intäkt inte var budgeterat och bidraget kunnat användas för att finansiera redan budgeterade kostnader under året.

Förskolan fick 2 mnkr tilldelad till sig i budget under året för inköp av kläder till förskolepersonal, endast 1 mnkr av dessa gick åt vilket gör att 1 mnkr bidrar till det positiva resultatet.

Personalkostnaderna avviker -8 mnkr. De flesta områden har en negativ avvikelse, där anledningarna är att alla personal inte var budgeterat på grund av budgettekniska förändringar av elevantalet inför året, ej budgeterade tillfälliga avdelningar eller att fler resurser än budgeterat behövts av olika anledningar. Valbo FO är det område som sticker ut bland de som har en positiv avvikelse, vilket dels beror på en nedlagd förskola under året samt att den reserv som budgeterats inte behövt användas.

Kostnader för livsmedel och måltidsköp avviker -3 mnkr. Ungefär 0,1 mnkr av dessa beräknas vara ökade kostnader för ökat antal inskrivna barn under året medan resterande del beror på nytt avtal inom måltidstjänster från 1 juli.

Grundskolan

Årets resultat för grundskolan är +5,5 mkr. Under hösten har återhållsamheten och köpstoppet

bidragit till överskottet samt de ökade intäkterna för statsbidrag.

Intäkterna för grundskolan är betydligt högre än budget. Statsbidragen har en avvikelse på +6,9 mkr, där etableringen är +3,7 mkr och Lärarassistenter är +2,6 mkr. Elevantalet på fritidshem och inom grundsärskola har varit lägre än budgeterat vilket ger ett underskott på elevpengen med -2,6 mkr på helår. Det medför även att strukturbidraget för fritidshem har varit lägre -0,1 mnkr och tillägget på särskolan med -0,9 mnkr.

Personalkostnaderna har varit på en relativt hög nivå hela året och för 2019 är avvikelsen -4,3 mkr. Den sänkning som vi räknat med under hösten har inte riktigt kunna genomföras och det har bidragit till att vi kunnat behålla statsbidraget för likvärdig skola. Det är flera områden som har underskott på personalkostnaderna bland annat Sofiedal RO och Bergby RO.

Kostnaderna för studiehandledning var till början av 2019 enligt budgeterat på Modermålsenheten. Men efter köpstopp och återhållsamhet har beställningarna blivit färre och skolorna har under hösten sänkt sina kostnader, vilket ger skolorna ett överskott på +1 mnkr. Tyvärr har inte modermålsenheten kunnat anpassa sin organisation i den utsträckning som skulle vara nödvändig för att komma i balans. Vilket har lett till att de har ett underskott på personalkostnaderna.

Kostnader för måltider och livsmedel har varit svåra att följa under hösten 2019, dels pga. oklarheter i nya avtalet och dess påverkan dels pga. att det är ny personal på skolorna som har svårt att komma in i rätt portionsbeställningar. Totalt sett 2019 så har vi ett underskott på kosten med -1,1 mkr.

Kostnader för IT-drift bidrar till ett överskott 2019 på +1,5 mkr. Lägre priser på användaravgifter och beräknade utökningar som ej blivit av pga. besparingar är en stor bidragande orsak till det.

Övriga kostnader för förbrukning, läromedel mm är lägre än budgeterat pga. återhållsamhet och köpstopp.

Gymnasieskolan

Gymnasieskolans resultat för 2019 uppgår till +7,4 mnkr, vilket motsvarar 1,94 % av omslutningen (exklusive internfördelad OH). Samtliga skolenheter redovisar ett överskott förutom Borgarskolan som redovisar ett underskott.

Försäljningsintäkterna avviker med +1,3 mnkr och beror till största del på att Borgarskolan och Vasaskolan har tagit över driften av tre elevcaféer från AME vilket inte var budgeterat. Inköp av varor till Caféerna medför även högre kostnader för livsmedel än budgeterat. Polhemsskolans elevcafé samt bygg och anläggningsprogrammet, fordonsprogrammet och restaurang- och livsmedelsprogrammet har även de haft högre försäljning än budgeterat.

Elevpeng redovisar ett underskott på -1 mnkr, och beror framförallt på att Vasaskolan haft färre elever under HT än vad som budgeterats, detta har dock vägts upp av lägre personalkostnader. Avvikelsen inom elevpeng tilläggsbelopp avser framförallt fordonsprogrammet på Borgarskolan där eleverna i högre utsträckning än beräknat valt andra inriktningar än transport vilket leder till att Borgarskolan fått lägre tilläggsbelopp för transportinriktningen än budgeterat. Gymnasiesärskolan har fått in 2 st. IKE (interkommunal ersättning)-elever som blev nivåbedömda först i december, och fick då en hög individuell ersättning, vilket gjorde att resultatet förbättrades jämfört med den senaste prognosen.

Intäkter i form av statsbidrag blev +0,4 mnkr jmf med budget. Samtliga skolor har lägre statsbidragsintäkter avseende ersättning för nyanlända (asyl och etablering) jämfört med budget. Totalt uppgår budgetavvikelsen för dessa bidrag till -1 mnkr. Gymnasieskolorna har erhållit några statsbidrag som ej fanns med i budget bl.a. lärlingsutbildning (1,1 mnkr) och lärarassistenter (0,3 mnkr) vilket gör att skolorna totalt erhållit mer statsbidrag än budgeterat.

Personalkostnaderna uppgår sammanlagt till +1,7 mnkr för 2019. Vasaskolan, Polhemsskolan och Gymnasiesärskolan redovisar överskott medan Borgarskolan redovisar underskott. Vasaskolan har tillsatt färre tjänster än budgeterat då elevantalet till HT blev lägre än förväntat. Polhemsskolan hade reservmedel budgeterad för HT19 som inte utnyttjades. Borgarskolans underskott beror bl.a. på att nyanställda gått dubbelt med personal som slutat, slutlöner ink.

sparad semester, övertid samt extra stödinsatser. Borgarskolan hade en kraftigt minskad personalbudget till HT jämfört med VT och den förändringen har inte varit möjlig att genomföra.

Städkostnaderna redovisar ett överskott med + 1,4 mnkr p.g.a. nytt avtal från HT19.

IT-kostnaderna avviker med + 1,5 mnkr, IT-avdelningen fakturerade inte datorkostnader för åkl i augusti samt att de nya datorerna som beställts till läsåret 19/20 är billigare än de gamla modellerna.

Övrigt material och tjänster avviker med + 0,8 mnkr och beror på att skolorna under HT var återhållsamma med inköp och utbildningar m.m. på grund av besparingskravet.

Elevhälsan

Resultatet för 2019 ligger på -2,5 mnkr och det beror till största delen på utbetalningar av extra ordinära tillägg till fristående verksamheter.

..

Chef för elevhälsan har ett underskott på -0,3 mnkr på grund av bland annat utbetalning av semesterlön i juni för en avslutad anställning för avdelningschef. Bryggan har ett överskott med +0,1 mnkr vilket beror på bland annat sjukskrivningar, avsaknad av vikarier.

Elevstödet har ett överskott med +2,7 mnkr. Detta beror mest på personalkostnaderna under 2019. Rekrytering av personal blev färdig sent under året. Resultatet på extra ordinära tillägg ligger på -2,2 mnkr varav 1,2 mnkr avser tillägg för perioden 2017-2019 som Gävle Kommun är dömd att betala till en fristående verksamhet. Medicinska delen har ett underskott med -2,2 mnkr. Detta beror på beslut gällande statsbidraget för personalförstärkning då vi räknade med ett högre bidrag för elevhälsan i budget.

ÅRETS INVESTERINGAR

Årets investeringar uppgick till 16,2 mnkr. En avvikelse med 15,7 mnkr mot budgeterat. Detta beror dels på de förseningarna som varit under året vad gäller rust- och nybyggnationer. Men även att det blev inköps restriktioner under hösten har bidragit till en minskning av investeringar.

7 Förväntad utveckling

- Utbildningsnämndens intäkter i form av statsbidrag ökar varje år. Flera av de riktade statsbidrag inom förskolans och grundskolans områden ställer krav på egenfinansiering i motsvarande grad och är avsedda att användas för ökad kvalitet i verksamheten.
- Gävle växer, enligt befolkningsprognoserna ökar antalet barn och ungdomar i åldern 1-19 år kraftigt fram till 2030. Behovet av lokaler för Utbildningsnämndens verksamheter är därmed fortsatt stort, särskilt i de centrala delarna av Gävle, där den största befolkningsökningen sker enligt översiktsplanen. I planeringen av lokaler behöver förutsättningarna för likvärdig, kvalitativ utbildning finnas med, det handlar både om placering av och storleken på verksamheterna.
- Kompetensförsörjningen är fortsatt en utmaning utifrån legitimationskraven i skollagen och bristen på lärare. Många olika insatser pågår både för att attrahera, behålla och utveckla lärare. Insatser pågår också för att avlasta lärare arbetsuppgifter som kan utföras av andra yrkeskategorier. Insatserna behöver fortsätta och intensifieras i ett starkt konkurrensutsatt läge.

8 Sammanfattning av de viktigaste händelserna

- Kartläggningarna inom grundskolan och gymnasieskolan. För att veta vilka åtgärder som ska prioriteras och som ger effekt har en genomgripande kartläggning av alla grundskolor genomförts och pågår för gymnasieskolan. Syftet är att kraftigt höja resultaten och öka likvärdigheten. Utvecklingsområden är framtagna för grundskolan.
- Skolinspektionens tillsyn och kvalitetsgranskning av förskolan och skolan.

Bedömningen av skolinspektionen var bland annat att huvudmannen Gävle kommun kännetecknas av att vara aktiv och drivande, verkar för likvärdighet samt har mod att förändra.

- Införandet av Gävlemodellen i gymnasieskolan, utifrån erfarenhet och resultat av Gävlemodellen i grundskoleutbildningen stärks nu arbetet kring trygghet och studiero i gymnasieskolan.
- Arbetet med kompetensförsörjning, till exempel utifrån Breddad rekrytering där möjligheter med andra yrkesgrupper undersöks eftersom bristen på lärare blir allt större.